

"El vostre país és un parany de guineu que combat amb la hiena i l'engany de la hiena que lluita contra el llop. És una partida d'escacs entre l'arquebisbe i el general. És un parell d'homes: l'un paga impostos i l'altre els cobra. Són uns esclaus que es creuen lliures tot i que llurs grillons rovellats sols han estat mudats per uns altres de ben lluents. El meu país és el jovent enfilant-se per cims de rocam. Vosaltres teniu el vostre país i jo el meu".

(Khalil Gibran, poeta libanès, s. XX).

**DÉU SALVE
EL NOSTRE
POBLE ! ! ! !**

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 377

15 DE DESEMBRE DE 1997

PREU: 200 PTS

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 Aprenentatge nacionalista
Llei del català: eixim de rebaixes?
- 4 L'antifranquisme a Mallorca (1950-70). IV part: 1972-1977:
La lluita per recuperar la obra i el pensament de Gabriel Alomar (i II)
- 5 Rafel Tugores
- 6 "La Dona Jueva" de Bertolt Brecht, una denúncia contra l'imperialisme nazi
- 7 La greu magnitud de l'atur a Europa. No tracten de repartir l'ocupació sinó de repartir la misèria
Les mans al foc (XIII). Matau-los
- 8 L'egolatria
La literatura de Miquel López Crespi, testimoni d'un temps
- 10 Taula d'Aram: en Ludwig WITTGESTEIN.
El carreró positivista (II)
- 11 Galícia (II)
Publicacions: Galego-portugues
Opinions sobre l'avortament
- 12 Manifest del Nou d'Octubre-1997. Dia Nacional dels Valencians i Valencianes
La Bíblia: inspiració dels independentistes hispano-americans
- 14 Petits Anuncis
- 15 Biel Majoral: "La música popular sempre ha estat reivindicativa"
Gloses:
• La nit en aquest país de prolongada fosca
• Els molins de treure aigua
• Germà
- 16 Contra la jugueta bèlica, tecnificada i sexista
Morir en Nadal
Per Nadal, moderació
- 17 Ramon Llull, l'amic de Jesucrist, el místic català de Mallorques
Paisos Catalans: Els espais febles de la teoria
- 18 Manacor. Medalles d'or per l'equip de Judo Renshinkan
Macià
Del respecte al destí
- 19 Etiòpia. Lituània i ca nostra
Normalització lingüística: l'enemic a casa
- 20 Es ritme segueix igual
Es Gall. Trets feixistes
Als trencadors de marès

Es la **Família Filòsof** que són els representants de la màquina de cosir Singer i tenen la botiga al centre de Manacor. Fa 62 anys, que el seu avantpassat Bartomeu Filòsof, repartia màquines de cosir Singer arreu de Mallorca, amb un cabriol i dos cavalls per rellevar-los. Lasenyora vella de la casa, que té 92 anys, s'adhereix a la lectura de l'ESTEL cada quinze dies i confessa en tota la seva vida no havia llegit tantes veritats.

Na Cati Ferretjans, en Mateu Riera i na Bel Aguilar s'associaren ara fa 3 anys per fundar el **Club Gimnàs Mallorca** a Manacor. Mil metres quadrats d'instal·lacions i mil metres més en projecte. A n'aquest cluc se practica la gimnàstica artística, la rítmica, la de manteniment, la correctiva; aeròbic, dansa taekwondo, jiu-jutsi, ioga, condicionament físic masculí, la psicomotricitat, musculació, fitness i cardiovascular. És un club amb 500 associats que tenen servei de cafeteria, massatge, sauna i metge de dietètica i estètica. Tenen un equip de competició de gimnàstica artística, un de gimnàstica rítmica i un de taekwondo. A la fotografia n'Elen Gomis que va participar a l'equip de la nostra Comunitat Autònoma al Campionat de l'Estat espanyol l'any 1994 i féu subcampiona.

**Especial dedicat a
MANACOR
VILAFRANCA
PETRA**
Si vos ha agradat,
telefonau al
26 50 05
i el vos enviarem
cada quinze dies.

Fa 3 anys que en Pere Bordoï regenta el **Taller d'Envernissats** sa Torre a Manacor.

Fa 5 anys que en Miquel Duran regenta la **Fusteria Duran** a la barriada de Baix des Cos de Manacor. Fabrica mobles per a la hostaleria.

Es la madona i els dependents del **Celler de Petra**. Recomenen el llom amb col, els caragols i altres menjars mallorquins. Se sopa per unes 1500 ptes.

Encara hi ha 5 frares dominicans al convent de Manacor. El seu fundador fou Santo Domingo de Guzman, aquell castellà, martell d'heretges capdavanter de la Santa Inquisició que va fer tancar a Fra Luís de Leon dins una cel·la de 1'80x2, per haver-se atrevit a traduir el "Càntic dels Càntics" del llatí al castellà, que persegüí, ell i els seus descendents, a protestants, heretges i jueus. Aquests frares anaven davant quan duïen xuetes a cremar a la Plaça Gomila de Ciutat fa devers 200 anys. No se com no estan empeguets de ser d'aquesta confraria, altre temps tan sanguinària. Mirau la taulada de la seva església, amb els bisbes i guerrers per defensar-la. Tanmateix no pogueren fer res contra en Mendizabal que els fa confiscar el tros que avui és l'Ajuntament i els jutjats.

- Els Germans Santandreu són els amos de la **Fusteria Santandreu** a la barriada de son Peretó de Manacor. Fabricuen mobles per a la hostaleria.
- Fa 24 anys que els germans Martí regenten el **Taller de Mobles Martí** a la barriada de sa Torre de Manacor. Fan feina pels majoristes del ram.
- Fa 7 anys que l'Apotecari Joan Garcies regenta el Centre d'Anàlisi Biològics de Manacor. És una cadena de laboratoris creada per l'Apotecari Climent Garau, amb dos laboratoris a Ciutat, i els de Sòller, Bunyola, Inca, Felanitx, Santanyí i Estallencs.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

En els darrers anys, diverses sectes han dut els seus adeptes incondicionals a la mort. Als Estats Units s'està descobrint que hi ha milions de persones que cerquen refugi en les més de 3.500 cultes estranys, sectes o noves religions que existeixen al país. N'hi ha, ningú sap amb seguretat quantes, que creuen que l'apocalipsi arribarà amb el canvi de mil·lenni. A l'Estat espanyol més de mil persones pertanyen a la quarantena de sectes satàniques documentades i comptabilitzades. Vint d'aquestes sectes són als Països Catalans.

Conten que en l'edat Mitjana hi havia tres homes que amb un cisell a la mà esculprien la mateixa pedra. Un caminant que passava li preguntà al primer: Tu que fas? "Picar pedra" contestà. A la mateixa pregunta el segon contestà: "Em guanyo la vida". Així mateix, el tercer va explicar: "Construïsc una catedral". És evident que seguien camins diferents, encara que semblava que feien la mateixa cosa.

* Un grup d'alemanys que viuen aquí estan en procés de formació del Partit polític "Amigos de España". El cap de la formació és l'empresari arenaler Horst Abel, empresari del sector de la xarcuteria, amb naus industrials al Polígon de can Valero i restaurants a s'Arenal, amic i protector de l'alemany propietari del Bierkonic de les Meravelles mort a trets, juntament amb el seu fill i la seva criada al seu xalet de s'Aranjassa fa un parell de setmanes. Aquest partit no serà de dretes ni d'esquerres. Serà destrema dreta! S'interessen molt per l'urbanisme -edificar, vaja- i lluitaran contra l'obligatorietat d'aprendre el català a les escoles i d'emprar-lo a tot arreu. Més radicals que els castellans del PP i del PSOE, pensen que els indígenes, la seva llengua i els seus costums no han de contar per res a la Mallorca de finals de mil·lenni.

Ja ho veis, mallorquins! Els castellans del PP i del PSOE volen que el castellà sia la llengua predominant a Mallorca i els alemanys volen que sia el castellà per anar per mig i l'alemany entre ells. És ben hora que els mallorquins ajudats pels andalusos, els gallecs, els bascos i els catalans continentals, ens ajuntem tots votant partits mallorquins -ja sabeu, ERC, PSM i UM-, si volem comandar a can nostra i conservar la llengua i els costums que va implantar a n'aquesta terra l'Alt Rei En Jaume fa 769 anys. Si no ho feim així, aquesta terra corr el risc de ser vil·lingue ben prest. Vil·lingue en Castella-Alemany.

* Les aigües va tèrboles devers

L'empresari Horst Abel, viu a Badia Gran, te la fàbrica d'embotits a can Valero i restaurants a s'Arenal.

cal PP de Manacor: L'apotecari manacorí Miquel Riera que es el cap de "Regeneració Popular", anuncia que la seva formació deixarà el PP i que entrarà a UM ja que la seva ideologia s'assembla molt a la d'UM. Que el PP els ha enganyats com a xinesos i que estan cansats que els prenguin el pel. Si aquesta es vera, si els joves del PP de Manacor se passen a UM, aquest partit tornarà a tenir representació a l'Ajuntament i se podrà fer un pacte semblant al del Consell de Mallorca, amb na Maria Antonia Vadell del PSM de batlesa, ja que aquesta darrera sol tenir el suport dels independents de Portocristo i dels altres partits de l'esquerra manacorina. D'en Putxé, el criadet del cacique Teco, propietari d'hotels, comerços i, de mig Manacor, segons diu la gent, és possible que no tregui representació a properes eleccions, la gent ha vist el plomall a aquesta gent que més que pel municipi, mira pels seus interessos particulars, a l'igual que Convergència Balear, el partit del macianer que segons diuen va donar suport al PP a canvi d'un càrrec devers Ciutat. Els d'ERC, ara que ja no naveguen amb el "Barco de rejilla", també podrien treure qualque regidor que s'afegiria a aquest pacte contra els castellans del PP.

* El Grup Musical manacorí Oculats gravarà durant aquest mes de desembre un nou disc amb els temes inèdits de la banda que sortirà el mes de febrer. Atenció al grup manacorí.

* Hauréu notat que en aquest número no hi ha la continuació de la CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA. El nostre historiador està de vacances. Però tornarà.

* Rússia va posar en òrbita el satèl·lit Fotón-11, destinat a experiments científics russos i de països

europaus, entre ells Espanya, que envià a l'espai mosques drosophiles (mosques vironeres, vaja) per estudiar l'envelliment d'organismes vius en condicions de microgravetat. Ja ho sabeu companys: l'orgull espanyol viatga als estels en forma de mosques vironeres!

* Un veí de Xicago ha estat condemnat a sis mesos de presó per mantenir una relació via Internet amb una dona de San Diego que li havia dit que tenia 14 anys. Aquest home de nom Gleaves es declarà culpable de suggerir actes obscens a la seva corresponsal via Internet, qui, en realitat, tenia 21 anys. La jove va recórrer a la policia quan veié que no podia dominar la situació. "Fou molt gràfic sobre el que volia fer. Tenia esperances de mantenir relacions sexuals amb una nina", declarà.

* I és que internet ha creat un nou univers comunicacional. Al nostre col·laborador Miquel López Crespi li fan preguntes sobre la seva obra que apareix com a serial cada quinze dies a l'ESTEL des un Fòrum mallorquí d'Internet. Ara, podem fer moltíssimes coses sense sortir de ca nostra.

* El marit de la supernazi Mª Consuelo Reyna, autèntica ministra de propaganda del genocidi espanyol al País valencià deixa el Canal 9. L'ex director de la televisió autonòmica valenciana Sánchez Carrascosa alega motius personals per abandonar la direcció de l'ent públic. El president de la Generalitat, Eduardo Zaplana, accepta la dimissió i aprofita l'ocasió per elogiar la gestió desenvolupada.

* Una llibreria de París, acusada de vendre obres neofascistes, fou paredada la setmana passada per l'anomenada "Secció de construcció i picapedreratge anti Le Pen". El grup, contrari a les idees del partit

CANYA AL FEIXISME

Al sud de Catalunya existeix un moviment conegut com "blaverisme", d'ideologia feixista, monàrquica i, sobretot, molt anticatalana. Hi ha un diari, a València, que és diu "Las Provincias", que dona suport a aquest moviment. La seva directora és Maria Consuelo Reyna, antiga militant del partit espanyol Fuerza Nueva. Cal no oblidar que aquest periòdic intentà justificar l'assassinat del jove nacionalista català Guillem Agulló, l'any 1993, a mans d'uns feixistes espanyols. Aquest pamflet nazi té una secció que es diu "El Cabinista", i aquesta secció té un número de telèfon, a cobrament revertit (paguen ells), el 900500815, on el botifarres, falangistes i altres renegats i colonitzadors poden trucar i deixar-hi el seu missatge racista insultant als catalans, i després aquestes floretes són publicades. Així és que ja ho sabeu, crida a n'aquest telèfon i deixau-hi la vostra "salutació" als gonelles Eduard Zaplana, Rita Barberà, Sánchez Carrascosa..., i que paguin la factura ells: Al 900500815, només us deixen un minut, però n'hi ha prou.

**CANYA ALS GONELLES,
CANYA AL DIARI "LAS PROVINCIAS"!!!**

Tallers Pedro

REPARACIÓ DE L'AUTOMÒBIL

C/. Casenoves, 4
TLF. 62 03 30 SANTA MARIA DEL CAMÍ

ELECTRICAL
BATERIAS
INYECCION
ENCENDIDO
CARBURANT
CLIMATIZACION
CONTAMINACION
SUB-DIRECCION
ACCESORIOS

**el lleu de tots
mereix un respecte
FORA FUMS!**

PROU D'IMPOSTOS! ABUSIUS!

- :- Prou de peatges a les autopistes!
- :- Prou a l'electricitat més cara d'Europa!
- :- Prou als telèfons més cars i dolents d'Europa!
- :- Prou a la vergonya de la RENFE!

PERQUÈ MADRID NO ES QUEDI AMB ELS NOSTRES DINERS

ultradretà (FN) va declarar que ha construït la paret "Perquè perjudicava als habitants de París".

*El tribunal administratiu d'El Caire, ha autoritzat l'ablació de clítoris als hospitals públics. Segons un estudi recent, el 97% de les dones egípcies ha patit ablació del clítoris i els grups dels drets humans estimen que cada dia 6.000 nines són sotmeses a aquesta intervenció. "És una manera de controlar els cossos de les dones", va dir el doctor Siham Abdel Salam, de la ONG Societat Egípcia per a la Població i Desenvolupament. El veredicte ha dut al pessimisme als grups de drets humans. Encara estic sota de l'imacte", va dir en Maha Attiya, coor-

dinador de la secció egípcia. "Pero aquesta sentència no aturarà la nostra campanya. Donem gràcies al Rei En Jaume i als seus catalans que en lliuraren dels mahometans l'any 1229. I que li donin les gràcies molt especialment les dones mallorquines que de seguir sota la fèrula islamista, a Mallorca no tendrien cap dret, cap propietat... i els tallarien el clítoris perquè no passassin gust de copular. I son pare les vendria a qui pogués pagar la seva dot a millor preu. I, és que la dona que a Mallorca no és catalanista, és perquè no ha pensat en els beneficis que els catalans dugueren a Mallorca! Ω

Aprenentatge nacionalista

PER JOSEP SERRA.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

No fa gaires d'anys que els independentistes de la vella Europa que havia engendrat els estats centralitzats i amb voluntat homogeneïtzadora miràvem esperançadament com una estructura que semblava tan estable com l'URSS s'anava esmicolant inexorablement. Després vendrien Txecoslovàquia, i Jugoslàvia.

Ara bé, els nostres referents més pròxims eren -i segueixen essent, si tenim en compte el càlcul de probabilitats- el Quèbec i la Bèlgica flamenca. En aquests casos el procés ja no es va veure afectat per la "reacció en cadena" que s'havia produït a l'Europa comunista, segurament per això mateix, perquè era comunista i aquest model allà havia fracassat en els seus objectius.

Què va fallar, en aquella percepció de la realitat històrica que estàvem vivint? Quin miratge ens va confondre? M'atreveria a dir que són molts els aspectes que poden resultar rellevants com a intent d'explicació. Vegem-ne alguns:

a. La descolonització s'ha produït al llarg del segle XX en "onades": les nacions que esdevenen independents en una mateixa àrea i en un període de temps més o menys breu, segueixen gairebé en tots els casos els passos d'una de les nacions de l'àrea que fa de locomotora i arrossega una cadena de vagons semblants. En aquest sentit, la locomotora de la URSS no podia córrer per les nostres vies.

b. Els arbres no deixen moltes vegades veure el bosc, o l'última cosa que poden descobrir els peixos és que viuen a l'aigua. Així, l'independentisme elaborà tota una sèrie de plantejaments de futur immediat en base a la denominada Europa de les nacions, un somni que començava a fer-se realitat començant per la URSS. El problema apareix quan aquesta Europa no té cap representant capdavanter, ni tan sols el país dels flamencs. I aquí ja s'instalen els dubtes: quines nacions? quina Europa?

c. Ara per ara l'única realitat ferma són els estats en el marc de la Unió Europea. Donar per suposat que les nacions que els integren són les úniques realitats operatives, en base a criteris romàntics de consciència col·lectiva o altres denominacions grandiloqüents per l'estil, es demostra ben aviat que no és una anàlisi massa encertada: els estats europeus plurinacionals es posen en marxa coordinadament per evitar la pròpia desintegració i opten per la unió de criteris (abans tema de conflicte) per evitar la seva fragmentació.

De tot això que acab d'exposar, no hi ha cap mena de dubte que l'independentisme n'ha extret conseqüències importants que marquen noves línies d'acció i noves maneres de fer les coses:

a. Els processos cap a la independència que es produeixen a altres àrees del món han de rebre el nostre suport, però també hem d'esser conscients que resulten

d'escassa utilitat per a avançar en el nostre propi procés.

b. En el supòsit que a la vella Europa s'iniciï un procés d'independentització nacional, no és probable que afecti totes les nacions de l'entorn, ja que n'hi haurà que no podran o bé no voldran seguir aquesta via. No oblidem que Rússia es va independitzar de la URSS abans que algunes de les repúbliques asiàtiques que la integren, que Montenegro segueix amb Sèrbia, etc.

c. Com que els estats realment existeixen i tenen capacitat de jugar fort, el procés endegat a un determinat estat europeu produirà l'efecte dominó en aquells altres estats que també estiguin prou debilitats internament com per no poder respondre eficaçment a la demanda de sobirania d'alguna o de totes les nacions que l'integren.

És per tot això, que l'independentisme als Països Catalans ha après que la lluita ha de produir-se en un doble front:

a. Front europeu. Tot allò que tendesqui a debilitar qualsevol dels estats europeus plurinacionals és bo per a nosaltres mateixos; millor si l'estat anorèxic és l'espanyol.

b. Front espanyol. Qualsevol actuació que debiliti l'estructura de l'Estat i el seu poder de control i de resposta és bona per al conjunt de nacions que l'integren i que d'alguna manera aspiren a la seva sobirania. La seva unió és la seva força, i en aquest sentit resulta molt interessant el nou posicionament del BNG, que s'ha obert a la col·laboració amb altres partits independentistes i que molt probablement participarà a les eleccions europees en una coalició nacionalista en què hi haurà ERC i que tindrà tots el billets per obtenir representació al parlament europeu.

Ara bé, no tot el procés s'ha reduït simplement a un aprenentatge imprescindible -l'experiència és l'experiència-, sinó que també cal tenir en compte que pel camí hem perdut moltíssimes persones que s'han "cremat" en aquest llarg procés ideològic i polític que encara continua. Les escissions i les desercions sempre resulten traumàtiques però de vegades sembla que no hi ha cap procés de combustió que no deixi cendres. Són les batalles perdudes... Ω

Llei del català: eixim de rebaixes?

BERNAT JOAN I MARÍ.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

Ahores d'ara crec que ja és inevitable, que arreu del país, per a nosaltres referir-nos a la llei de normalització lingüística (en les dues modalitats: aplicació simple, a les Illes, i reforma, al Principat) equival a parlar de rebaixes.

A les illes Balears i Pitiüses tenim una Llei de Normalització Lingüística que, deixant a banda la conveniència o no d'allò que diu, té una característica ben especial: va ser aprovada gairebé per tot el Parlament de les Illes, però no és d'aplicació dins el territori de la nostra comunitat suposadament autònoma.

Al Principat de Catalunya, torna a estar en plena eferescència la "guerra de la llengua". El desencadenant d'aquest nou episodi ha estat la reforma de la Llei de Normalització Lingüística. Després d'anys de vigència, sembla que la seva efectivitat es considera que ja està esgotada (o almenys així ho considera el govern de la Generalitat de Catalunya). Es proposa, doncs, una reforma de la llei. Aquesta proposta, que parteix del govern Pujol, pretén, al meu malpensat entendre,

aconterar els sectors més nacionalistes de la societat catalana. La reforma de la llei pot servir, inicialment, com a contrapès a la mala imatge que ha donat a Convergència i Unió el pacte amb el Partit Popular a nivell d'Estat. Les bases més nacionalistes de Convergència i Unió Democràtica no veuen amb bons ulls el pacte amb els nacionalistes espanyols de dreta, i la direcció de CiU els dona un caramel: millorar la Llei de Normalització Lingüística. El caramel també servirà per acontentar el nacionalisme català més conseqüent d'ERC. D'aquesta manera, CiU aconseguirà -com sempre, deuen pensar ells- de mantenir un cert equilibri entre això de la construcció d'Espanya i la reivindicació dels drets nacionals de Catalunya.

Efectivament, la reforma de la Llei hauria pogut ser efectiva i acontentar els sectors més sobiranistes de Catalunya si n'haguessin sortit propostes que permetessin avançar en la normalització de la llengua catalana.

En el paquet de propostes inicials s'hi contemplava la responsabilitat lingüística (si el català

i l'espanyol són idiomes oficials, els comerços, empreses, etc, han de poder atendre els ciutadans tant en català com en espanyol), la regulació de l'etiquetatge en català (seguint el model del Quebec o de Flandes), l'obligatorietat efectiva de conèixer la llengua catalana (com es pot declarar oficial una llengua que al mateix temps es considera de coneixement no obligatori?), i d'altres millores que haurien permès avançar cap a la normalització.

Hi havia, en aquest sentit, dues condicions necessàries: que el PP, a canvi del pacte d'Estat que té amb els nacionalistes catalans no piulàs gaire; i que l'esquerra espanyola no mobilitzàs unes certes bases intel·lectuals en contra de la llei.

Cap de les dues condicions no s'ha complert. D'una banda, el PP del Principat ha actuat d'una manera activa en contra de la reforma de la llei, en contra del sistema d'immersió lingüística a l'ensenyament i en contra de la regulació obligatòria de l'ús de la llengua catalana. Les llengües no s'imposen per decret, diuen els conservadors espanyols, però la seva pròpia pràctica ho desmenteix. Un informe de Francesc

Ferrer i Gironès, diputat d'ERC al Parlament de Catalunya, demostra que hi ha més de cent decrets que, en un àmbit o un altre, fan obligatori l'ús de la llengua espanyola (al territori que li és propi, però també i igualment, a Euskadi, Galícia i els Països Catalans).

D'altra banda, la progressia espanyola ha mobilitzat tot allò que tenia de mobilitzable: cases regionals, grups d'intel·lectuals espanyolistes, Foro Babel i tota la pesca. Després diran que volen pau social i que aspiren a una societat on imperi el consens en les qüestions fonamentals, quan ells mateixos atien l'arma de l'enfrontament entre comunitats lingüístiques!

A tots aquests se'ls ha afegit una part relativament important de l'empresariat català, que s'ha posicionat en contra de l'obligatorietat d'etiquetar en llengua catalana (res no han dit en contra de l'obligatorietat d'etiquetar en espanyol, naturalment).

Tot plegat ha contribuït al descafeïnamment final del projecte de llei. L'actual projecte proposa una "obligació genèrica" (què deu ser, això?) de conèixer el català, però no regu-

la cap tipus de sancions quan la llei no es compleixi, regula l'etiquetatge en català (però el català només podrà aparèixer en exclusiva en "productes tradicionals"), rebaixa les quotes de català als mitjans de comunicació i no planteja propostes reals de normalització de la llengua catalana dins l'àmbit socio-laboral.

Un brindis al sol, com diria en Josep Lluís Carod-Rovira.

Als convergents el tret els ha sortit per la culata. Han topat amb l'oposició aferrissada del PP, han hagut de cedir davant els socialistes i davant Iniciativa tot descafeïnant la proposta de reforma de la llei, i han acabat redactant un text absolutament inacceptable per a Esquerra Republicana.

Sorpren veure com una coalició com CiU pot errar els càlculs en un afer ja tan calculable per tots els cantons com és el de la llengua. Ω

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part

1972-1977: La lluita per recuperar la obra i el pensament de Gabriel Alomar (i II)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI, ESCRIPTOR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970). IV PART

1972-1977: LA LLUITA PER RECUPERAR L'OBRA I EL PENSAMENT DE GABRIEL ALOMAR (i II)

MIQUEL LÓPEZ I CRESPI, ESCRIPTOR

Cent mallorquins/es esperant les despulles de Gabriel Alomar

Però malgrat la feïnada de repartida de fulls per instituts, fàbriques, hotels, pobles i barriades, el cert va ser que, a l'aeroport de Son Sant Joan, el diumenge que tornaven les despulles de Gabriel Alomar (de mans del regidor Pau Seguí) només "hi havia un centenar de persones concentrades esperant" (Antoni Serra, *Gràcies, no volem flors*, pàg. 177). El periodista Pere Bosch del diari *Última Hora* hi era present, a zero hores i trenta minuts del dia 8 d'agost de 1977 a l'aeroport de Son Sant Joan quan arribaven les despulles de l'autor de *La ciutat futura*. Paulí Buchens digué a Víctor Alomar: "Víctor, t'entrec les despulles de ton pare i el teu fill". Pere Bosch deixava constància de l'esdeveniment en una crònica publicada aquest històric 8-VIII-77, quan explicava: "En el aeropuerto, una hermosa concentración de políticos de muy diverso signo. Desde Miguel Durán o Francisco Garí por la UCD, a López Crespí, de OIC [OEC], o Miguel Tugores del PTE, pasando por Francisca Bosch, del PC o Félix Pons, del PSOE. En total unas cien personas que supieron disculpar el retraso en la llegada del avión en el que viajaban los reconquistados mallorquines a quienes una historia terrible impidió vivir y morir en Mallorca".

Gabriel Alomar: republicà i nacionalista d'esquerres

Per un moments, mentre els representants de l'Ajuntament franquista intentaven posar la bandera del castellet damunt les pobres des-

pulles de n'Alomar, el seu fill Víctor, n'Antoni Serra i en Josep M. Llompart aconseguiren col·locar-hi la senyera sense afegitons de cap classe. En Víctor digué (vegeu *Gràcies...*): "Mon pare era republicà i nacionalista. D'això, no hi ha dubte... Per tant, crec que l'hauríem de rebre amb la bandera tricolor i amb la senyera de les quatre barres que ens agermana a tots... Però, per evitar problemes, bastarà amb la senyera de les quatre barres...". El deu d'agost, aproximadament cap a les nou del vespre, després de més de trenta-sis anys d'exili -foragitat pel feixisme mallorquí i espanyol-, les restes de Gabriel Alomar eren soterrades en el cementiri de Ciutat, a pocs metres de l'hemicicle on foren assassinats milers de mallorquins i mallorquines d'esquerres o simples demòcrates sense partit, a pocs metres igualment de la fossa comuna on eren enterrats, sota munts de cal, els millors fills que havia produït la Mallorca de començament de segle. N'Antoni Serra va obrir l'acte llegint la munió infinita de telegrams i cartes d'adhesió que arribaven de totes les contrades dels Països Catalans, l'Estat espanyol i l'estranger. A part de les organitzacions comunistes (OEC, PTE, MC, etc), enviaren telegrams el Partit Socialista de Catalunya, el PSUC, Esquerra Republicana de Catalunya, Entesa dels Catalans, el Congrés de Cultura Catalana al País Valencià, Assemblea de Catalunya, Casa Catalana, Òmnium Cultural... També s'hi llegiren els comunicats enviats des de Menorca, Eivissa i Formentera. El manifest dels intel·lectuals antifeixistes que es llegí anava encapçalat per les signatures d'Heribert Barrera, Jordi Carbonell, Josep Benet, Joan Raventós, etc. Dels parlamentaris elegits el 15-J no hi havia gaire representació. El diari *Baleares* deia (11-VIII-77): "De los parlamentarios baleares sólo vimos a Manuel Mora del PSOE, sus compañeros estaban en Madrid y nada concreto se sabía sobre los demás". Després, Josep M. Llompart llegí amb veu vibrant i emocionada *A la*

A l'avantguarda del nostre deslliurament nacional i social sempre hi hagué els joves comunistes (JEC). En l'organització de la gran manifestació per l'autonomia del 29 d'octubre de 1977 les JEC feren una feïnada immensa. En la fotografia podem veure alguns joves revolucionaris de Santa Maria del Camí. D'esquerra a dreta: Susana, Francesc Pepe, Mateu Vich, Guillem Ramis, Celia Mesquida, Magdalena Ramis, Victòria Mulero, Rafel Ramis i Biel Ordines. Les JEC també participaren en la lluita per recuperar l'obra de Gabriel Alomar.

ciutat futura, lectura que corglaçà (d'emoció, de sentiment contingut) la gentada (més de quatre-centes persones) que romanien dretes i en silenci respectuos al costat de la tomba d'Alomar. Els joves de les Joves de les Joves d'Esquerra Comunista (JEC), de la Jove Guàrdia Roja, militants i simpatitzants del PSI, OEC, PTE, OEC o del mateix PCE, escoltaren el poema-himne amb el puny tancat, com a mostra de respecte i de confiança en un futur que volíem republicà, independent d'Espanya i socialista, seguint el mestratge del nostre gran intel·lectual recobrat.

Josep M. Llompart recità:
*Per la Ciutat, que enllà d'una era venidora,
sorgint, banyada de llum, d'una radiant aurora
com Afrodita de les mars,
i aixecant vers el cel ses torres rebel·lades,
ajuntarà en sos murs indòmites gentades
a l'ombra dels seus pòrtics familiars!*

*¿No la veieu? Dreçant l'esquena gegantina,
nimbada amb l'espurneig d'una auba purpurina,
eleva un cor de torreons;
en son granític flanc, que inclina amb gest de glòria,
deixaren un relleu de perennal memòria
mil estrènues i ardents generacions.*

*Flamejaran al sol tos monuments marmoris,
dominaran l'espai tos rutilants cimboris,
ombres d'un somni divinal...*

*Mes, proclamant la fe d'aurors infinites,
alçaràs contra el cel, com orgulloses fites,
els cloquers de la nova Catedral.*

Després, el fill, Víctor Alomar, agrafí en nom de tota la família l'assistència del poble congregat en tan solemne acte. El diari *Última Hora* del 11-VIII-77 ressenyava algunes de les frases més sentides del parlament de Víctor Alomar: "Bien están la paz, la piedad y el perdón... pero estos sentimientos obligan también a la lucha completa cuando son pisoteados por sus enemigos... Se habla mucho de concordia, y es una bella palabra, pero yo no creo que se pueda conseguir cuando vemos por todas partes el predominio de las fuerzas cómplices en cuarenta años de oprobio".

Els sectors més reaccionaris de la societat mallorquina contra el catalanisme socialista de Gabriel Alomar

Gabriel Alomar: un home que la dreta mallorquina mai no va voler assimilar (ni ahir, ni ara mateix). Alomar és un intel·lectual d'esquerres de massa mal digerir per a una classe cultural i política que només té el poder, l'èxit, els diners com a marc de referència. Gabriel Alomar, com molt bé explica Antoni Serra, estava enfrontat als sectors catòlics integristes, intel·lectualment representats pel polígraf Josep M. Quadra, però tenia bones relacions amb els catòlics liberals (escrigué, per exemple, un article elogiós, *En*

Penya, amb motiu de la mort de l'escriptor Pere d'Alcàntara Penya, tan poc conegut encara) i amb els republicans federals, concretament amb Lluís Martí. Amb tot, no hi ha dubtes que la Mallorca d'entre segles havia de ser incòmoda i, fins i tot, adversa per a un home com Alomar. Intel·lectual liberal d'ideari esquerrà i socialitzant, obert al catalanisme (la nacionalitat), anticlerical i antimilitarista, tan sols aconseguia projectar-se a unes minories ja convençudes. Cal remarcar, a més, que quan començà a col·laborar en la premsa del Principat (a *La Veu de Catalunya*, *La Campana de Gràcia*, entre altres), després de la seva intervenció a l'Ateneu de Barcelona l'any 1904, a mesura que els articles que escrivia en cimentaven el prestigi, es giraven contra seu a la ciutat on residia. L'escriptor Antoni Serra parla, en la seva excel·lent biografia *Gabriel Alomar (l'honestat difícil)*, dels problemes constants de n'Alomar amb els sectors caciquils i el clergat a llur servei. Interessant al respecte és el capítol VI del llibre (pàgs. 45-49) titulat "Dues vides paral·leles: mossèn Alcover/l'anticlerical Alomar", on descriu aquest enfrontament radical entre aquests dos homes representants de dues concepcions del món totalment oposades. Escriu Antoni Serra: "Tots dos eren catalanistes de socarrel. En el cas de mossèn Alcover, podem dir que ho va ésser fins que no trencà amb Fabra i amb el President de la Mancomunitat del Principat, Puig i Cadafalch. Mossèn Alcover presidi el I Congrés de la Llengua Catalana, en el qual va participar Alomar amb una ponència titulada *És indispensable per a la vida i progrés de la nostra llengua, la unificació absoluta de l'ortografia catalana?* (1906). *El que passava era que mossèn Alcover, integrista, carlí, catòlic ultramuntà, representava, encara que fos prou estridentment, la ideologia d'un sector de la societat mallorquina, instal·lat en el poder econòmic i polític, és a dir, el sector conservador i caciquil, mentre que Alomar n'era l'antítesi, d'això, la part antagonista, l'home republicà i d'esquerres,*

EPIII

**PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ,
A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR**

**L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA
(1950-1970) IV part**

de **M. López Crespí**

Cada quinze dies a **L'ESTEL de Mallorca** (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al **26 50 05**

Barcelona. Hivern de 1936. D'esquerra a dreta: Víctor Alomar, Gabriel Alomar i, Matilde, la nora de Gabriel Alomar.

capdavanter d'una alternativa que propugnava la transformació de la societat. L'entesa, doncs, va ésser impossible a partir d'un moment determinat".

El Centre de Defensa Social... precursor dels escamots d'afusellament falangistes contra l'esquerra mallorquina?

Recordem també la ràbia, la ira, la indignació amb què la reacció mallorquina i els seus lacais acolliren l'acord de 16 de gener de 1919 (de la Diputació Provincial) d'encarregar a Gabriel Alomar la redacció d'una història de les "Balears". En aquell moment, un "Centre de Defensa Social" que agrupava els descendents dels repressors de les germanies, els culpables de segles de fam, misèria i opressió damunt el poble mallorquí, s'oposà a aqueix encàrrec de la Diputació. El president del centre de Defensa Social era Jaume d'Oleza, però també hi havia un tal Joan Ramis d'Ayreflor que actuava de vice-secretari; els vice-presidents eren en Joan Quetglas i en Miquel Villalonga Muti; el tresorer, Joan B. Font; el secretari, en Pere Buades Rousset; i els vocals, Jordi Aguiló, A. Cetre i Antoni Thomàs. El "Centre de Defensa Social" mobilitza les "forces vives" (més ben dit, mortes) de la classe dominant, i lacais al seu servei, contra Gabriel Alomar. Diu el manifest contra el pare del catalanisme socialista: "una història de Mallorca, salida de tales manos, por necesidad ha de ser tendenciosa, por necesidad ha de llevar el virus del sectarismo, y por tanto ha de desfigurar y contravenir nuestro carácter profundamente religioso". I acabava: "Por religión, pues, por patriotismo y por dignidad, este Centro de Defensa Social con doscientas setenta y dos entidades prestigiosas de la capital y todos los pueblos y muchísimos miles de mallorquines, os pide y suplica con todo respeto, pero también con toda entereza, que revoque el acuerdo de referencia". És evident que, amb totes les forces de la Mallorca clerical i reaccionària mobilitzades en contra d'un dels més grans intel·lectuals d'esquerra, aquest no escriuria mai la història de les Illes. Uns anys més tard, aquesta dreta amb tendències

assassines ja no solament prohibiria o marginaria homes de la talla de Gabriel Alomar: els escamots de Falange Española y de las JONS, de l'exèrcit i del nacionalcatolicisme (dels quals eren mentors i dirigents intel·lectuals els germans Villalonga, Miquel i Lorenzo) s'encarregarien de liquidar físicament més de tres mil mallorquins i mallorquines d'un tret al clatell o una ruixada de plom dins del pit.

Antoni Serra i Gabriel Alomar

L'intel·lectual que des de fa més de trenta anys més ha treballat per donar a conèixer la vida i l'obra de Gabriel Alomar és, sens cap tipus de dubte, l'escriptor Antoni Serra. Sense voler ser completament exhaustiu, i que jo recordi, a part de la importància històrica de la publicació l'any 1972 de *La pena de mort*, Antoni Serra és autor de la biografia més important que s'ha escrit sobre Gabriel Alomar, la titulada *Gabriel Alomar (l'honestat difícil)*, publicada a la Col·lecció "Biografies de mallorquins" de l'Ajuntament de Palma. Abans, emperò, Antoni Serra ja havia publicat a la revista *Serra d'Or* (Barcelona, 1973) l'article "Mallorca i el silenci: Gabriel Alomar"; un extens i documentat pròleg a *La pena de mort* (Llibres Turmeda, Palma, 1972); una presentació a *El meu catalanisme* (articles de Gabriel Alomar a la revista *Randa*, núm. 1; "Aproximació a Gabriel Alomar" (separata de la revista *Lluc*, Palma, 1977); el pròleg a *Opera prima* (col·lecció d'articles publicats a *En Figuera* i a *La Roqueta*, Lluís Ripoll Editor, Palma, 1983); *Alomar i una societat en crisi*, Ajuntament de Palma 1984... etc, etc. Entre els altres autors que abans o després que Antoni Serra havien estudiat l'obra i vida d'Alomar, podríem anomenar (sense voler ser exhaustius): Jordi Carbonell (article en el número 10 de *Randa*); Josep Benet (article en la revista *Nous Horitzons*, núm. 47-48, Barcelona 1978); un pròleg d'Antoni-Lluc a *El futurisme i altres assaigs* (Edicions 62, 1970). També han escrit articles i aproximacions al pensament nacionalista i socialista de n'Alomar en Joan-Lluís Marfany, en Josep Pla, en Lluís G. Pla, etc, etc. Ω

Rafel Tugores

Va nèixer al Secar de la Real l'any 1956, fill de ferrer forjador que li va inculcar des dels primers anys de la seva infantesa l'estimació al ferro i li va ensenyar els secrets de forja i manipulació dels metalls.

El seu professor Francesc Soberats, l'anima a fi que practiqui, perfeccioni i desenvolupi la seva inquietat artística i l'aconsella d'entrar a l'Escola de Belles Arts on se matricula en dibuix modelat. A partir d'aquí, ja amb estudi i taller propi, alterna de forma indistinta el dibuix, el modelat, la pintura i l'escultura (sobretot en metall). Se presenta a certàmens de pintura i escultura tan a Mallorca com a la península i participa habitualment en exposicions col·lectives.

Amb el temps, se va decantant per l'escultura en metall, de qualque manera torna a les seves arrels, però ja amb uns coneixements i una tècnica que li permeten tancar el cercle de les seves obres: les dissenya, els hi dona volum i les confecciona aplicant diferents formes d'acabat.

Te estàtues a la placa de l'Amanecer de Ciutat i a l'entrada d'Esporles.

La que veieu a la fotografia va estar uns mesos a la Plaça de les Tortugues de Ciutat amb motiu de l'exposició l'Art al Carrer aquesta tardor passada.

Té l'estudi-taller al Polígon de can Valero. Tlf. 205623

REPARACIÓ I VENDA DE MOTOS I BICICLETES
TOMEU JAUME
AVDA. BAIX DE'S COS. 74 TEL. 55 0248
MANACOR

30 ANYS QUE VENEM DISCOS I CASSETTES

TELEVISORS - VIDEOS
ANTENES I PARABÓLIQUES
EQUIPS MUSICALS
RADIO
DISCS
COMPACT-DISCS
ELECTRODOMÈSTICS ...

Plaçà Ramon Llull, 12 · 07500 MANACOR (MALLORCA)

SQUAMA
ANIMALS DE COMPANYIA

Avinguda d'les Torrent, 26 • Tel./Fax 55 91 21 • 07500 MANACOR

ROBA D'HOSTELERIA I DE FEINA
Catalina Riera
Carrer Parres, 76
55 25 27
07500 - MANACOR (Mallorca)

OTAN No PAU i neutralitat

prou agressions dels estats espanyol i francès a la nostra llengua
Volem viure plenament **EN CATALÀ**
PLATA FORMA PER LA LLINGUA

“La Dona Jueva” de Bertolt Brecht, una denúncia contra l'imperialisme nazi

PER MARINA FERRÀ-HAMELYNCK

Els dies 3 i 4 de novembre es representà a la sala Mozart de l'Auditorium l'obra de teatre "La Dona Jueva" de l'autor alemany Bertolt Brecht. En Bertolt va néixer l'any 1898 i morí el 1956. Les seves obres es caracteritzen per la denúncia social, pròpia de la seva ideologia i ètica d'esquerres i per emprar la tècnica teatral denominada "efecte de distanciació", del qual és creador i que consisteix en que l'espectador no es sent identificat amb el personatge a fi de jutjar objectiva i raonadament el qui hom li està oferint. Les seves obres surten de la sensibilitat i la solidaritat vers les víctimes del nacisme i són una denúncia constant d'on podria conduir l'ambició territorial i el fanatisme etnocèntric del dictador, del fùhrer, i del seu govern que es va mantenir al de l'any 1933, al 1945 quan acaba la sego-

na guerra mundial i la nació germana és alliberada per les tropes aliades, principalment per la U.R.S.S. i els E.E.U.U. L'obra entra dins una altra denominada "Terror i Misèria del III Reich", la qual ja ens ho diu tot amb el títol. A la germanya d'entreguerres i especialment a partir de l'any que el partit nacionalsocialista, ajudat de la diabòlica facilitat d'oratoría d'Adolf Hitler, guanyà les eleccions (1933), s'estava covant ja el sentiment antisemita entre la major part de la població facilitat per la forta crisi econòmica a nivell mundial i els deutes de guerra com a potència vençuda de la primera confrontació mundial, amb els que els distints gabinets de la República de Weimar no havien pogut. Tot això provocar el que va venir després. Les mesures de repressió racista ja van començar aquí: expulsió de l'administració públi-

ca, de l'ensenyament, de l'exercit, retirada de la nacionalitat alemanya, imposició d'entrebancs a les activitats professionals i econòmiques, anulació i prohibició de tot matrimoni mixte entre jueus i aris... Precisament aquesta és la temàtica de "La Dona Jueva", l'obra es desenvolupa l'any 1935 i tracta d'una israelita casada amb un metge, na Judith, que ha de fugir de ca seva, forçada per la realitat política i social amb la promesa del seu marit de que la cercaria més tard i li enviaria doblers per el viatge. És quan va lligant caps amb les actituds filo-nazis del seu marit quan se n'adona de que mai tornarà, que l'ha abandonada definitivament. L'obra es tracta d'un monòleg anguniós que ens diu que la història es pot tornar a repetir, i que ens recorda les situacions més recents de Bosnia o dels immigrants turcs a Alemanya. La traició i la xenofòbia es pot trobar fins i tot en l'ésser estimat que es troba més aprop

de nosaltres i seria tal volta el que posa més dramatisme a l'obra. Però quan la situació va ser definitivament insostenible per els jueus alemanys va ser a partir de la "Kristallnacht", la nit dels vidres trencats que passà el 9 de novembre de 1938 i de la qual el balanç de perdues seria el següent: 100 vides humanes, centenars de sinagogues profanades i cremades, un mínim de 8000 botigues i negocis destrossats, incontables cases particulars devastades, i unes 30000 persones deportades a camps d'extermini. I començà la "Shoà", l'holocaust, el genocidi sistemàtic i organitzat del que ja coneixem la història, 6000000 de jueus i 1000000, aproximadament de comunistes, gitanos, minusvàlids, ex-republicans espanyols... assassinats a les càmeres de gas de Treblinka, Dachau, Belzec, Sobibor, Lublin, Austwitz... L'any 1939 esclatà la segona guerra mundial i ja coneixem les con-

P.S.: Altres obres de Bertolt Brecht serien; "Galileo Galilei", "Santa Joana dels escorxadors", "El Cercle de guix caucasià", tots aquets d'intenció social, "Mare Coratge", èpica, "L'excepció i la Regla" didàctica, i dos òperes musicals per Kurt Weill amb els títols de "Mahagony" i "L'òpera de quatre quartos"... El balanç total de perdues de vides humanes en total a la segona guerra mundial va ser aproximadament de 40 mil. lions. Ja que després de la guerra va ser molt difícil verificar que és el que havia passat realment la fam i les malalties eren unes causes de mortalitat tan importants com els bombardetjos.

seqüències que s'en derivaren amb la major part d'Europa assolada i ocupada per les tropes feixistes. Ω

Llorenç Villalonga en el centenari del seu naixement

(Palma 1897 - 1980)

VIDA

Llorenç Villalonga (Palma-1897 - 1980), important novel·lista mallorquí, de qui enguany se celebra el centenari del naixement, mostra, dins el seu procés creatiu, uns inicis propers a Anatole France i prest es consolidarà dins una estètica proustiana. El sedueix la troballa de Proust que diu que no hi ha més paradisos que els paradisos perduts. Una activitat periodística, vasta i constant, el fa col·laborar com a articulista a *El Dia*, *Baleares*, *El Correo Catalán*, *Destino*, etc. A diverses publicacions immortalitzà el pseudònim Dhey, emprat també per signar algunes novel·les. La seva projecció novel·lística s'inicia amb *Mort de dama*

(1931), on contempla a la llum suau de l'humor o amb pinzellada més agra d'esperpent i sàtira, el procés de decadència de la societat mallorquina. Després, assumeix la direcció literària de *Brisas* (1934-1936), revista il·lustrada que fou depulada per la Guerra Civil. S'enlluerna transitòriament amb el pensament feixista però, abans d'acabar la guerra, es tanca dins un exili interior del qual només surt després de la Segona Guerra Mundial. La seva vasta producció abasta quinze novel·les, cinc llibres de relats i cinc volums de teatre. Una obra marcada per la reflexió continuada sobre el procés de decadència de la civilització

occidental. Entre les seves obres més importants cal esmentar: *Bearn* (1956), *L'hereva de donya Obdúlia* (1964), *Desbarats* (1965), la quasi autobiografia *Falses memòries de Salvador Orlan* (1967) i *El misantrop* (1972). Va obtenir alguns premis literaris: el Ciutat de Palma de Novel·la, el Premi Nacional de la Crítica, el Premi Nacional Narcís Oller i el Premi Josep Pla. *Bearn*, la seva millor obra, s'ha traduït a moltes llengües i té versions en italià, hongarès, francès, anglès, noruec, alemany, neerlandès, xinès, vietnamita i en alfabet Braille.

Bearn (fragment)

La bellesa és una força tràgica. El paganisme pretén que és l'alegria de la vida. Per a mi representa la tristesa. El Renaixement situava la intensitat del plaer artístic per damunt totes les coses. Quina aberració, amic! Els antics ens han deixat gracioses escultures d'animals, xots innocents, nobles cavalls i vaques pacífiques. En sortir de visitar la fauna que es conserva al Museu Vaticà us senti l'ànima lleugera com després d'un bany

de puresa. Els artistes que crearen tan belles escultures no pretenien treure les coses de lloc ni actuar damunt la nostra sensibilitat d'una manera desmesurada. Ells, sí, foren uns vertaders clàssics. El desassossec i el pecat comencen amb l'entronització de l'humanisme. S'ha dit que l'art tot ho ennobleix, però com més artística, com més delicada sigui la representació de la bellesa femenina, amb més intensitat

parlarà als sentits de l'home. La dona amable i modesta, convenientment vestida, encara que perillosa, pot ésser també una nota pura i consoladora. La dona divinitzada, la Venus, constitueix un sacrilegi. Els qui afirmen que l'art és sempre pur són o hipòcrites o retòrics sense sensibilitat. L'art és de vegades una embriaguesa. Les temptacions de sant Antoni, les de Pafnuci, són plenes de bellesa; Lucifer era bellíssim

De la Introducció de Mort de dama

"El barri és venerable, noble i silenciós, amb carrers estrets i cases amples, que semblen deshabitades. Entre les volades dels casals, el cel fa vibrar el seu blau lluminós com una llançada. L'herba creix entre les juntes de les pedres, amples com a lloses. Rompen el silenci, de tard en tard, remors de campanes. Pel barri, no hi passa ningú. "Els veritables habitants d'aquests carrers són els gats", ha dit Santiago Rusiñol. Mallorca és un país privilegiat per als éssers gatescos. El gat exigeix silenci, ordre i netedat, com un filòsof escolàstic: els renous del món no el deixarien meditar. Els gats i els canonges guarden analogies. Així han triat el mateix barri. L'aristocràcia, la burgesia, també anhelan reposar. L'escenari és apropiat. No descriuré una vegada més com és una antiga casa mallorquina; poc més o menys, igual que una lleonesa o catalana. Bells quadres en el quals, de sobte, no es veu què hi ha pintat; cadires de repòs i llits barrocs, amb cortinatges de domàs. Aquests llits tenen molts de matalassos: s'hi dorm molt bé. A l'altre cap de la ciutat, als

afores, pel Terreno, per Gènova, s'hi belluga un món colonial, compost de pintors, turistes i senyores que fumen. Són gents estranyes, que es banyen a l'hivern i viuen d'esquena a la religió. Fabriquen *cocktails* endiablat. Donen balls i tes. El barri antic fingeix ignorar-ho. Sense valor ni desigs per declarar-los batalla, opta per declarar-los inexistents. "Creis, Monsenyor, que el mes que ve serem a França, restablerts en els nostres privilegis?", demanava, per allà el 1792, un vell prelat a un company d'emigració. I replicava l'altre, prenent un pols de rapè: "Monsenyor, no hi veig cap inconvenient." Alguna senyoreta indígena, en els tes quasi litúrgics del casino, demana ja *cocktails* de ginebra i vermut. Dues, al carnaval, s'atreveren a encendre una cigarreta. L'aire està carregat de presagis... Però el barri antic no se n'adona. A les platges estava privat que els homes passassin a la part de les senyores. Les americanes escamotegen aquesta llei passant elles a la part dels homes. Tal volta qualque mallorquina exaltada les imita. Però el barri antic no se n'adona."

Consell
de Mallorca
Cultura i Patrimoni Històric

La greu magnitud de l'atur a Europa

No tracten de repartir l'ocupació, sinó de repartir la misèria

PERE FELIP I BUADES

Els darrers esdeveniments de la vida política, plantegen, de forma clara, als treballadors i a la majoria de la població, si realment la democràcia regeix els destins de la societat, a l'Estat espanyol.

Els ministres d'Afers Exteriors dels 15 governs de la Unió Europea, s'havien reunit el 2 d'octubre a Amsterdam i havien signat un nou tractat, el d'Amsterdam, que inclou i amplia el tractat de Maastricht. Les conseqüències d'aquest fet són desconegudes per la majoria de la població.

Després de la firma d'aquest tractat, s'obrirà el procés de ratificació als governs dels diferents països de la Unió Europea.

Per començar, en una petita nota als periòdics, ens fan a saber que el Govern danès convoca un referèndum el 28 de maig sobre la ratificació del Tractat. Sembla ser que la Constitució de Dinamarca obliga a convocar un referèndum quan hi ha "transferència de sobirania".

Així que, indirectament, ens fan a saber que el nou tractat implica una transferència de sobirania dels governs i parlaments estatals. A on? A les institucions de la Unió Europea, especialment la Comissió Econòmica i un Banc Central que imposarà la política monetària a tothom.

En última instància, aquest atac, transferència de sobirania, es produeix a l'Estat espanyol, que "gaudeix" d'una Constitució molt

particular, la monàrquica de 1978.

Les "revelacions" aparegudes aquests dies a la premsa sobre el GAL, els cops d'estat frustrats -operació Galatxia id'altres-, mostren fins a quin punt la sobirania popular es trepitjada per institucions que actuen i exerceixen a l'ombra o de manera pública.

Acostumat a això, el món polític no dona cap importància a aquesta "transferència de sobirania" a les institucions de Brussel·les.

Però, anem més lluny. Quan es discutiren a les Corts espanyoles el pressupost del 98, pressuposts que es determinen pel respecte als sacrosants criteris de Maastricht, salta la llebre. L'Oficina pressupuestaria del Govern espanyol mostra la seva preocupació per un deficit amagat de 600.000 milions de pessetes.

No donaré la raó o no a aquest informe que el Govern reconeix però que fou corregit per la mateixa Oficina. El problema és un altre: la discussió del pressuposts, la despesa real, la utilització del diner públic... s'amaga de manera conscient als treballadors i a la majoria de la població. Se prenen decisions com la congelació salarial als funcionaris, mesures per avançar en la privatització de la sanitat, l'ensenyança, l'augment de les despeses militars, en la més absoluta ocultació de la realitat.

I a tot això ho anomenen democràcia.

Pel moviment obrer, per a les seves organitzacions, aquestes no són qüestions secundà-

ries.

Davant la greu magnitud del problema de l'atur a Europa, des de diversos sectors se proposen "mesures per a crear ocupació". No obstant això, aquestes propostes no ajuden a la creació d'ocupació, sinó al seu deteriorament. Al cap i la fi, aquestes mesures són el fidel reflex del marc Maastricht-Amsterdam, marc que és, precisament, el responsable que l'atur s'hagi disparat els darrers anys.

En una paraula, allò que volen és donar una volta més al pern de la desragnamentació i flexibilització de les condicions de feina. I no hem d'oblidar que la reglamentació és l'expressió jurídic-institucional de les conquestes obreres que històricament aconseguiren posar límits a l'explotació capitalista.

Ho diré de manera clara: cap mesura que emani de Maastricht-Amsterdam crearà més ocupació. El seu anàlisi detallat posa de manifest que allò que es promou, a través de diferents mecanismes, és la reducció de salaris que permeti seguir alimentant el guany en que es basa l'especulació, en la destrucció productiva. No miren de repartir l'ocupació, sinó de repartir la misèria.

Davant d'això, l'única reivindicació legítima és la reivindicació clàssica de la classe obrera: la reducció de la jornada setmanal sense reducció de cap component salarial, ni diferent ni diferit. Ω

Na Montserrat Amengual de Vilafranca, amb en Mateu Oliver de Manacor, regenten des de fa un any la **Cafeteria s'Hort** a la barriada de son Cornet de Manacor. Despatxen tapes i carns a la planxa.

Fa 8 anys que n'Antoni Galmès va obrir la **Fusteria Galmès** a la barriada de Baix des Cos de Manacor. Fa fusteria d'obres i mobles de cuina.

Fa 14 anys que na Margalida Serra (a la foto) amb les seves cunyades Margalida Adrover i Magdalena Matamales, obriren la **Botiga Ninots**, de juguetes didàctiques, pepes i ninots, al carrer de ses Parres de Manacor.

Fa 12 anys que en Sebastià Bordoï regenta el **Bar Gomila** a la barriada de Baix des Cos de Manacor. Aquest bar fou obert pel seu sogre, Gabriel Gomila l'any 1955, s'any de sa neu

LES MANS AL FOC (XIII)

Matau-los

PERE GRI

L'enteniment humà es troba normalment ofuscat per prejudicis i errors. En Francis Bacon, denomina ídols a les fonts generals dels nostres errors i en distingeix quatre tipus fonamentals.

Entre els ídols de la tribu, inclou en Bacon, totes aquelles inclinacions que són comunes a la humanitat en general, que ens empenyen a interpretar de manera errada la natura. Així, la tendència que existeix en tot home a acceptar fàcilment com a vertaderes les hipòtesis i explicacions que estan més d'acord amb les seves inclinacions, desitjos etc.; la inclinació natural a rebutjar o passar per alt aquells fets que contradiuen les pròpies teories; la tendència a interpretar antropomòrficament la Natura, etc.

Els ídols de la caverna, són aquells errors que procedeixen no de disposicions generals i comunes a tots els homes, sinó de disposicions individuals resultants del propi caràcter i de l'educació

rebuda, de les conviccions i hàbits individuals, etc. "Cada home posseeix una caverna pròpia que distorsiona i desdibuixa la llum de la natura", diu en Bacon.

Els ídols de la plaça pública són aquells errors que provenen "del comerç i associació dels homes entre si. Els homes, en efecte, es comuniquen entre si per mitjà del llenguatge". Es tracta d'aquells errors que provenen de l'ús mateix del llenguatge, ja que el sistema de les paraules que usam és sovint imprecís. La llengua comuna condiciona la nostra interpretació de les coses.

Finalment, hi ha els ídols del teatre. En aquest apartat s'inclouen aquells errors que provenen de l'acceptació de les opinions dels filòsofs antics, l'autoritat dels quals s'acata acríticament, basant-se únicament en el prestigi que socialment se'ls reconeix.

És precís donar-vos aquestes explicacions prèvies abans d'endinsar-me en explicacions d'uns altres fets succeïts a Porreres, pel fet que no es poden explicar per

ells mateixos els nombrosos errors comesos durant la Guerra Civil per la població local. Un d'aquests errors fou el d'anar a escoltar en massa les encoratjadores paraules pronunciades per l'ídol feixista d'aquells dies, l'italià comte Rossi, qui des del balcó de l'Ajuntament no dubtà en pronunciar varies vegades paraules esgarrifoses per una sensibilitat com la meua: "Afu-sellau-los!, matau-los!". Jo no hi vaig ésser present, per la qual cosa la primera visita del comte Rossi a la vila, no sé exactament quan es va produir, però segur que fou entre el 18 de juliol i el 10 d'octubre de 1936, pel fet que en una de les primeres sessions que celebrà la nova comissió gestora de govern municipal, que va tenir lloc el 13 d'octubre, l'Ajuntament es feia càrrec de les despeses ocasionades per la presència a Porreres de tan pintoresc personatge, unes despeses no molt elevades, per cert, ja que només 5'10 pessetes varen anar a càrrec de l'entitat municipal.

Formaven l'esmentada comis-

sió en Damià Moll, en Ponç Bover, en Sebastià Mora, n'Antoni Melià, en Bartomeu Mates i en Mateu Cervera. Com us podeu imaginar, aquests varen ser els encarregats de fer la "neteja" al poble, i per això els varen haver de retirar dels seus càrrecs poc temps després.

Però anem a veure el que feren, apart de rebre al comte Rossi amb tots els honors.

El dia de la presa de possessió dels nous regidors, per l'agost de 1936, el nou batle, Damià Moll, manifestà que, "creu que és la seva obligació donar compte de la seva actuació durant el temps transcorregut des del seu nomenament fins a la data de la constitució de la comissió gestora, manifestant que, complint ordres del senyor governador civil, amb data de 23 de juliol, havia deixat cessats el cap de la Guàrdia Municipal, Andreu Julià, als guàrdies Gabriel Barceló i Pau Gornals, als guardes rurals Agustí Salleres i Josep Julià, al fofser Antoni Llull i a l'apoderat d'aquest Ajuntament a Ciutat Don Joan Colom, tornant a posar en igual dada, al guàrdia municipal Onofre Veny", que si ho recordau era el mateix que va tenir l'enfrontament amb la comissió gestora del meu amic Climent Garau, i que havia estat expulsat del cos. Ω

L'egolatria

RECUILL DE RICARD COLOM

"Aquest rei... és home qui es confia massa en son consell, e ha consell malvat, e de vils hòmens; e cascun de son consell cuida sovint ésser rei, que el rei mateix, e ensems gasten son regne; e l rei no n'ha cura, ni ha ànsia sinó de caçar, e de deportar, e de luxuriar, e de fer vanitats".

(Ramon Llull, 1235-1316, "Doctor Il·luminat" i "Català de Mallorca", al "Llibre de les Bèsties").

"Un bri d'herba digué a una fulla de tardor: "Quin soroll que fas en caure! Escampes tots els meus somnis d'hivern".

I la fulla digué indignada: "De baixa casta i de baixa casa! I sense càntics, criatura irritable. No vius a l'aire de les altures i no pots parlar del so del cant".

Aleshores la fulla de tardor caigué damunt la terra i s'adormí. I en arribar la primavera despertà de bell nou, i era un bri d'herba.

I quan fou tardor i li arribà el son hivernal i per damunt, per tot l'aire queien fulles, es digué a si mateixa: "Oh, aquestes fulles de tardor, quina fressa que fan! Escampen tots els meus somnis d'hivern".

("El foll", Jubran Khalil Jubran, 1883-1913).

"Hi ha en aquesta terra algú qui no s'adori ell mateix en parlar?". (J. Kalil Jubran, poeta i artista libanès).

"La persona egoista sols s'interessa per ella mateixa, ho desitja tot per a ella, no experimenta cap plaer a donar, sinó sols a rebre. No considera el món exterior sinó des del punt de vista d'allò que en pot obtenir; li manca tota mena d'interès per les necessitats d'altri i de respecte per la dignitat i integritat aliena. No veu ningú que no sia ella, judica tothom segons criteris igualitaris, és bàsicament incapaç d'estimar... l'individu egoista no s'estima pas gaire, ans s'estima ben poc: de fet, s'odia".

("L'art d'estimar", 1956, Eric Fromm).

"En els seus comentaris... Luter interpreta el pecat com l'amor a si mateix que impedeix d'estimar Crist i, per tant, barra el pas a la fe en el Crist. El pecat produeix la justícia per les obres i impedeix la fe en el Crist".

(James Arkinson, al seu llibre "Luter", 1968).

"La natura (humana), al contrari, no proposa cap altre objecte que el jo. Hi és adreçada i s'hi adreça. Només veu tal fita. El cerca en exclusiva... Passa de llarg de tot allò que es vegi entre si mateix i el seu interès particular, àdhuc Déu, com si no l'havia vist, i adreça la seva atenció devers si mateix. Açò vol dir tenir un cor "pervers" i "inicu" (Psalm 101:4; Prov. 27:21). Es el propi ídol, del cap a la fi".

("Dissertacions sobre els Psalms", 1513-15, Martí Luter, reformador alemany).

"N'hi ha qui creu desdir-nos quan no fa sinó repetir el seu parer sens atendre'n el nostre".

(J. Wolfgang Goethe, 1749-1832, escriptor alemany precursor del Romanticisme). "No hi ha res repartit de manera més equitativa arreu del món que la raó: tothom està convençut de tenir-ne prou".

(René Descartes, 1596-1650, filòsof francès).

"Hi ha un mot en neollengua -digué Syme- que no se si el coneixes: **à nec-parlar**, o sia, parlar de manera que recordi el cuac-cuac d'un à nec. Es una d'aqueixes paraules interessants que tenen un parell de sentits contradictoris: Aplicada a un contrari és un insult; aplicada a algú amb qui estiguis d'acord, és un elogi".

("1984", George Orwell, escriptor britànic, al 1948).

"Lo que no se comprende es que una persona sin hablar, ni escribir, ni pintar, ni esculpir, ni tocar música, ni negociar asuntos, ni hacer cosa alguna, espere a que por un solo acto de presencia se les dispute per hombre de extraprdinário mérito i de sobresaliente talento. Y, sin embargo, se conoce aquí en Espanya no se si fuera de ella- no pocos ejemplares de esta curiosísima ocurrencia".

(Miguel de Unamuno, 1864-1936, escriptor d'origen basc espanyolitzat).

"Diuem que em burl de tot, me'n ric de tot, perquè me'n ric d'ells i me'n fum, i ells creuen ésser-ho tot".

(Jacinto Benavente, escriptor espanyol).

"Com podeu creure, vosaltres que admeteu la glòria que us donau els uns als altres, i no cercau la glòria que ve de l'Ínic?".

(Evangeli de Joan 5:44).

"Quí tot ho vol tot ho perd".

"Quí molt abraça poc estreny".

(Refrans catalans). Ω

La literatura de Miquel López Crespí, testimoni d'un temps (i II)

MATEU MORRO I MARCÉ, HISTORIADOR

Més tard, quan vaig conèixer en Miquel més de prop, i vaig passar de lector a amic, em vaig adonar de la seva vasta formació. Ho llegia tot. A la seva casa els llibres s'hi acaramullaven per tots els racons, i s'hi podien veure els títols més introbables en aquell període final del franquisme

En Miquel havia fet una opció inusitada en la Mallorca d'aleshores: havia triat la literatura com a vivència i com a professió. El seu ofici era el d'escriptor, i s'hi enfrontava amb tota la naturalitat i tota la conseqüència possible. Encara que això en qualque avinentesa posava seriosament en entredit el contingut de l'olla que cada dia s'ha de posar al foc per menjar. Era un escriptor professional, sempre ho ha estat, en un país que dona escasses possibilitats a gent tan rara. Llegia i escrivia, i alhora era fidel a tot allò que li semblava digne d'ésser respectat.

Més tard, quan vaig conèixer en Miquel més de prop, i vaig passar de lector a amic, em vaig adonar de la seva vasta formació. Ho llegia tot. A la seva casa els llibres s'hi acaramullaven per tots els racons, i s'hi podien veure els títols més introbables en aquell període final del franquisme. Cada viatge havia estat dedicat a explorar llibreries, cada contacte havia estat aprofitat per conèixer autors i tendències. La novel·la, el teatre, la poesia i l'assaig, en totes les llengües, componien un univers amplíssim. I els joves que podíem entrar en aquell sancta sanctorum li demanàvem llibres. Aquesta va ésser la causa, en aquells temps de febrils curiositat intel·lectual, que part d'aquella magnífica biblioteca s'escampàs per aquí i per allà, i a en Miquel li costà de recuperar molts d'exemplars valuosos.

En els escrits de Miquel López hi ha una reivindicació clara de la clandestinitat, del treball quotidià mai no reconegut pels llibres de la història oficial

A L'Antifranquisme a Mallorca en Miquel López Crespí deixa constància de la seva vivència d'aquells anys. Ens descriu la seva experiència apassionada, des de la seva infància a sa Pobla als fets polítics més recents, en un llibre farcit d'anècdotes, ple del suc de la història viscuda, ple de petits fets que dibuixen tot un procés, i que el fan un document interessant. En situar-se en aquest pla concret ens resta dibuixada la trajectòria intel·lectual i ètica d'en Miquel López Crespí, i la de moltes altres persones que, com ell, feren la seva contribució, bàsica, al desvetllament cultural i polític dels mallorquins. En els escrits de Miquel López hi ha una reivindicació clara de la clandestinitat, del treball quotidià mai no reconegut pels llibres de la història oficial. A la política clàssica hi contraposa la tasca

apassionada dels militants, dels que mai no cobraran una pesseta de la política, dels que sense demanar cap reconeixement posaren els fonaments de la democràcia.

López Crespí no vol renunciar a ésser testimoni d'aquesta història que l'apassiona i que el compromet personalment. La literatura, el teatre, la narració, la poesia, estant impregnats d'aquesta experiència i d'aquesta fidelitat a una determinada tradició emancipatòria

Aquesta història és la que interessa a Miquel López Crespí, perquè amb ella vol posar les coses en el seu lloc. Vol posar en el seu lloc la realitat de forces polítiques inexistents en la resistència antifranquista, o de forces que recolliren part del que era el franquisme. Però, i jo diria que sobretot, vol posar al seu lloc l'estalinisme, amb totes les seves versions. L'assassinat dels dirigents obrers revolucionaris, la creació d'uns estats policials, l'asfíxia del pensament alliberador amb tota casta de catecismes i bibles oficials, són atemptats contra la humanitat, però, d'una manera particular, contra allò que Miquel López Crespí estima i s'hi sent identificat. Són fets històrics que cap raó pragmàtica pot justificar, i que pesen massa sobre la consciència per a ésser obviats fàcilment. López Crespí no vol renunciar a ésser testimoni d'aquesta història que l'apassiona i que el compromet personalment. La literatura, el teatre, la narració, la poesia, estant impregnats d'aquesta experiència i d'aquesta fidelitat a una determinada tradició emancipatòria.

Ara, idò, es torna plantejar, des d'una clara unitat entre la cultura i la política, entre la literatura i la vida, la mateixa opció per l'emancipació humana que va fer en Miquel a sa Pobla fa més de trenta anys

Pens que és aquí on se situa l'aportació lúcida d'en Miquel López Crespí. Des del testimoni d'un temps viscuts amb passió que es projecten cap a un nou temps i cap a uns nous combats. I ara, quan reneixen idees d'intransigència en el món, quan es desenvolupen noves violències contra les persones, quan formes d'exploatació molt més sofisticades i tenebroses -tant que amenacen la continuïtat de l'espècie sobre el planeta-, es consoliden, ara, idò, es torna plantejar, des d'una clara unitat entre la cultura i la política, entre la literatura i la vida, la mateixa opció per l'emancipació humana que va fer en Miquel a sa Pobla quan, amb fruïció, esborrava les consignes feixistes de les parets del local de la Falange i s'indignava davant tot el que era discriminació o injustícia. Ω

PASTOR PAQUISTANÍ BRUTALMENT TORTURAT

El pastor Salim Arthur, de Lahore (Paquistan) fou detingut el 21-6-97 acusat de segrestar una jove musulmana. Fou torturat per la policia talment que ja no pot parlar ni caminar més. Quedà en estat greu.

Tot seguit detingueren tota la seva família: sa muller, tres filles, tres fills i sa mare de 80 anys.

La jove en qüestió, Rahila Khanam havia començat a llegir la Bíblia i volia fer-se cristiana.

A principis de la tardor en Salim fou alliberat sense càrrecs.

EVANGELISTA ASSASSINAT A L'ÍNDIA

Una colla violenta agrediren un equip d'evangelistes: Mangal Pande, el responsable hi fou mort, i cinc més ferits i hospitalitzats, a loihardana (districte de Ranxi, estat de Bihar)

Es tracta d'un Estat, a l'est de l'Índia, gran i anàrquic, on el cristianisme és perseguit per grups fanàtics i per això progressa en implantació social. (de Portes Obertes)

DESCOBREIX CATALUNYA

A L PALAU ROBERT

Vols saber-ho tot sobre
el menjar a Catalunya?
Vine al Palau Robert.

Vine a fer un viatge pel passat, el present i el futur del menjar a Catalunya. La nostra és una cuina fortament arrelada a la terra, una cuina de contrastos que ha rebut i ha donat moltes influències. Per això, al Palau Robert, hem preparat l'exposició "Menjar a Catalunya, l'estil d'un poble", on hi trobaràs, explicat d'una manera sorprenent i didàctica, l'evolució de la cuina del nostre país, del seu estil actual i de com s'hi ha arribat, des de quatre interessants punts de vista: l'històric, el mediambiental, el tecnològic i el del gust. Vine! Quan tornis a seure a taula tot serà molt diferent.

Des del 18/11/97 fins al 30/5/98

Centre d'Informació Turística de Catalunya

Generalitat de Catalunya

Amb el suport de:

Nestlé

Taula d'Aram En Ludwig WITTGENSTEIN El carreró positivista (II)

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

En un primer moment, els enuncis del Positivisme semblen inqüestionables. Fan arguments sòlids, contundents, clars i que, a més a més, s'acosten al que es podria entendre com a "sentit comú" o "seny". Qui gosaria negar que les Ciències de la Naturalesa són les úniques competents per a tractar dels esdeveniments del Món? Per altra part, la negació de la Metafísica com a ciència fou una conquesta del pensament modern. A les àrees luterano-calvinistes, la llibertat de pensament va permetre que, a la fi, la Filosofia d'En Plató i la d'En Aristòtils fossin derrotades. L'Empirisme d'En Hume demostrava la impossibilitat de la Metafísica com a Ciència. En Kant, pietós i idealista, va quedar "tocat" per la **Investigació** d'En Hume. Tot i que postula la necessitat de la idea de Déu i de l'Ànima, En Kant, conseqüent amb la consciència luterana, va reconèixer la tesi d'En Hume, i ell mateix va indicar per què no era possible la Metafísica com a ciència (Aquesta afirmació al segle XVIII era molt greu: era deixar sense feina a 40.000 teòlegs). Ironies a banda, el cert és que N'Agustí de Tagaste i En Tomàs d'Aquino quedaven desprestigiats com a models d'home de Ciència. La inconsistència de la Ciència Teològica i Ètica dels catòlics romans restava públicament al descobert (Heu de notar que fins ara mateix el Papa de Roma continua clavat a l'època pre-moderna. El Papa i els seus cardenals proclamen a Tomàs d'Aquino com a Doctor Maximus. I les Universitats catòliques, subjectes a l'autoritat del Papa, s'han de declarar d'orientació tomista).

Però aquesta guerra contra el tomisme i els papistes es donà al segle XVIII. A què treu cap ara la repetició *ab infinitum* que les

proposicions de Metafísica són inconsistentes? El tema del article és, en efecte, mostrar el carreró sense sortida. Els Positivistes lògics ens proposen la reducció del paper de la Filosofia a la de **Guarda del Llenguatge**. I ens diuen que si volem fer proposicions les fem a la mera de les **Ciències Positives**. Que fora del llenguatge físico-matemàtic no hi ha verdadera ciència. Que, com diu En Wittgenstein, "La major part de proposicions i qüestions que s'han escrit sobre matèries filosòfiques no són falses, sinó insensates...". Sembla que l'estructura del carreró positivista és de ciment armat, que és a prova de les bombes ideològiques. Certament, és de ciment armat, però no deixa de ser un carreró. Vegem-ho.

Sempre repeteixen el mateix discurs sobre la inconsistència de les proposicions de l'Ètica, però el conjunt de pensadors positivistes ha deixat palesa la seva incapacitat per a construir unes "Ciències Humanes Positives". El Positivisme i el Positivisme Lògic són erms. No produeixen res de nou. El fracàs de N'August Comte s'ha perpetuat fins al dia d'avui. Entre el centenar de filòsofs positivistes més distingits, ni un ha estat capaç de proposar una nova praxi ètica, social i política. Fixeu-vos amb la posició reaccionària d'En Comte: **proposava substituir la lluita de classes per les solucions d'una nova ciència que ell anomenava Sociologia**. Contra l'amenaça d'una revolució dels treballadors parisencs, En Comte proposava una solució "científica". Dins un *paradis positivista*, la superació dels conflictes socials s'havia de deixar en mans dels "científics socials". Venia a ser - ve a ser encara - una versió positivista de la supremament reac-

cionària República d'En Plató.

Dins aquest miserable panorama del carreró positivista, En Ludwig Wittgenstein esdevé el paradigma de la contradicció del Positivisme. Paradigma de la contradicció, per què En Wittgenstein accepta el tancament de la sortida del carreró. I argumenta la necessitat de tancar la sortida. Ja no pretén, com feia En Comte, cap nou intent de crear una "Ciència de l'Home". Ens diu molt clarament que fora de les ciències físico-matemàtiques no hi ha més que insensatesa. **Paradigma de contradicció, per què aquest home ha estat, sens dubte, el més inquiet, el més mancat de sossec, el més anguixat, el més extravagant de tots els filòsofs neopositivistes**. Paradigma de contradicció, per què alhora que construeix el seu famós *Tractatus*, la seva vida és un torrent d'emocions i de passions, amb canvis sobtats d'orientació vital, amb vivències imprevisibles. **Pateix les turbulències anímiques, i pren decisions ètiques extremes sense que de cap d'elles en surti literatura qualcuna**. Viu molt intensament, però no publica aquestes vivències, sinó únicament les seves anàlisis sobre el llenguatge. Vegem alguns exemples d'aquestes vivències no sotmeses a l'anàlisi. Per començar: neix - a l'any 1889 - al si d'una rica família d'origen jueu, i a Viena!, ciutat on la comunitat jueva, a partir del 1938, quedaria arranada pel furor nazi. Per força hem de pensar que el jove Wittgenstein, tan inquiet, va ésser profundament amarat per les terribles tensions de l'antisemitisme, del judaisme, del sionisme, del nacionalisme... **I que va haver de prendre posicions compromeses sobre aquesta situació particular**. Per

altre costat, el **Fatum familiar també empenyia cap el camí de la tragèdia**. Els quatre genets de l'Apocalipsi corrien per dins caseva i passaven arran d'ell, tot fregant-lo. Els seus germans, en Hans i En Rudolf, moren jovenets, a 1902 i a 1904, respectivament. El seu pare els segueix a 1913. Al 1918, en plena guerra mundial, mor, d'accident d'aviació, el seu amic de l'ànima, En David Pinsent. Pocs mesos després, el seu germà En Kurt es suïcida al front de batalla. La novel·la de la vida del jove Ludwig corria de pressa amb contribucions d'iniciativa personal, enigmàtiques i perturbadores. Després fins a la prodigalitat: al 1914, fa fer una donació de 100.000 corones en ajut dels artistes desplaçats per la guerra. Al 19, va cedir la seva herència als seus germans. Per si no hi havia color a bastament, a l'any vint, fa de mestre d'escola fins al 22, i, després de jardiner a un convent de monjos. Però el quadre no és complet; encara falta el color més viu: **les seves intenses amistats. Homosexualisme? Sembla que sí, però no ho puc assegurar**. La meua informació és molt pobre en aquest aspecte. El que sí es pot dir és que tenia fortes amistats, tot formant parella. I que amb l'amic de torn, feia llargues estades a Noruega. Sorprenent i sospitosa va ser la visita que li feu En Moore, a Noruega, al 14, per a "tenir converses sobre filosofia". Vos imagineu? Un anglès, professor a Cambridge, de fama mundial - havia publicat *Principia Ethica* a 1903 -, va a "mantenir converses" amb un jove estudiant austríac a Noruega, quan per tot s'anuncia l'imminència de la guerra!

D'origen jueu dins l'ull de l'huracà antisemita, pacifista i filantrop, internacionalista, interessat en l'experiència comunista (visita Rússia el 35), i homosexual - si més no, platònicament -, En Wittgenstein no ens diu res sobre allò que l'apassionava i el movia. Ferit pel càncer, a l'hora d'expirar (al 1951), exclamà, diuen, "Digui'ls que la meua vida ha estat meravellosa!". Deixava així el darrer enigma. ...s el carreró positivista. **La feblesa letal del Positivisme Lògic és que deixa de banda la qüestió essencial, la praxi humana. Es limiten a una anàlisi lògica dels textos filosòfics**. L'individu humà des de l'inici de la seva existència es veu contret a prendre decisions que marcan la seva vida. Els homes i les dones, a cada moment, han de pensar i decidir, d'una manera ràpida, humana. En contra de la proposta positivista, els homes i les dones no poden esperar *ad calendas grecas* que una suposat estudi "científic" determini la seva voluntat d'una manera segura. S'ha de dir ben clarament i fort que les ciències no donen resposta, no poden donar resposta, a les preguntes sobre la praxi ètica, social i política. La Biologia i les Matemàtiques no tenen res a dir sobre la bonea o malea de l'avortament lliure, posem per cas. Ω

Fa 2 anys que na Margalida Nebot va obrir la **Botiga de Moda de Senyora Toima** al carrer del Torrent de Manacor.

Fa 35 anys que els Germans Miquel regenten la **Taulera Miquel** a la Barriada de Fartàrix de Manacor. Son pare, en Jaume Miquel va obrir aquesta taulera l'any 1943. No fabriquen teules, només escalons de fang, balustrades i rajoles.

Fa 20 anys que els senyors de can Benyó regenten el **Forn de can Benyó**, forn i botiga a la barriada des Serrall de Manacor.

En Joan Calatayut i en Joan Perera s'associaren ara fa 10 anys per obrir el **Taller de Vidres Manacor** a la Barriada des Serrall.

A la rereguarda

Ferreres a EL PERIODICO

Ferreres

En Ramon Fernandez, de Jaen, fa 9 anys que regenta el **Taller de Radiadors Brunet** a la barriada des Serralt de Manacor. Fa radiadors nous i n'adoba de vells.

Na Nati Oliver [Estel] és la bardama del **Café 1990** a la barriada de sa Torre de Manacor. El nom ESTEL li ve del seu repadrí Joan Nadal [Estel], perquè fa 70 anys era plaer a Manacor i era el primer que anava a sa plaça. Avui dia, encara i hi Estels que fan de placers a Manacor.

En Francesc Pont, n'Eloi Serrano i en Josep Padilla, s'associaren ara fa 6 anys per fundar la **Fusteria Jofrel** a la barriada de sa Torre de Manacor.

Fa 8 anys que els **Germans Navarro** obriren el **Taller de Cotxes N.M** a la barriada de sa Torre de Manacor.

Galícia (II)

El gallec, llengua romànica pròxima al portuguès, amb varietat oriental corresponent al centre del país i una altra d'occidental corresponent al litoral, és la llengua habitual de la immensa majoria dels habitants de Galícia. Segons una recent enquesta realitzada per l'Institut de Ciències de la Família a la província de Pontevedra, el 76% de la població és bilingüe, el 16% parla tan sols el gallec i un 4% només utilitza el castellà. del 76% bilingüe, un 65% tenen el gallec com a llengua materna i un 11% el castellà. Aquests són els resultats corresponents a una sola província encara que poden ser vàlids d'una manera global per a tot Galícia. El castellà, doncs, no és utilitzat com a llengua habitual de comunicació social. Des de fa un segle, però el gallec és la llengua dels camperols, dels emigrants, dels obrers rurals, dels mariners, en definitiva, de les classes populars, i són aquestes precisament les que l'han conservat juntament amb la cultura i la tradició. Celso Emilio Ferreiro escriu amb molt d'encert sobre aquesta qüestió: "**Lingoa proletaria de meu pobo (...) en fáloa porque si, porque me gusta, e que vo estar cos meus, coa xente minha, perto**

dos homes bos que sofren longo unha historia contada en outra lingoa."

Cal dir que en aquests darrers temps el gallec ha recobrat un cert prestigi i comença a ser adoptat per bastants sectors de la burgesia urbana.

Galícia, que des del segle XVI posseeix una universitat a Santiago, no ha aconseguit encara que es portés la seva llengua ni tan sols a l'escola primària (parlam de 1977). Actualment, però, comencen a realitzar-se experiències sense ajut oficial. Des de 1960 funcionen càtedres de llengua gallega, en bastants casos al marge del marc oficial, a les ciutats de Bons Aires, Madrid i Barcelona, així com també a La Corunya, Lugo, Orense i Santiago.

Literàriament, Galícia coneix un renaixement vers l'any 1850. els primers literats de la renaixença començaren a escriure en la seva llengua ignorant moltes vegades el passat literari del seu país... La poesia dels segles XIII i XIV va ser una de les més importants manifestacions literàries europees; digne representant n'és el rei Alfons X el savi, prosista important en llengua castellana, que poetitza centenars de vegades en llengua gallega. Durant els primers anys del segle

XV, el gallec desapareix com a llengua literària i molt aviat, una part de la noblesa deixa d'utilitzar-la com a llengua col·loquial. L'arrel d'aquest fenomen es troba en la forta dependència de Galícia del poder central, a la invasió de funcionaris públics castellans i a tota una sèrie d'actituds hostils i a disposicions desfavorables. A partir de 1480 pocs són els documents redactats en gallec i completament inexistents des de l'any 1530. Com ja hem dit abans, cap al 1850 hi ha una renaixença de la cultura gallega. El clima creat pel romanticisme afavoreix el naixement literari de gent com Rosalia de Castro, Curros Enríquez, Valentin Lamas Carvajal, Francisco Anhon, Alberto Garcia Ferreiro, Leiras Pulpeiro i altres poetes que fan del seu país motiu principal d'inspiració, i dels problemes del seu poble aprenen el sentit del realisme i la necessitat de progrés.

Ja dins la nostra època, Castelao, Seoane, Celso Emilio Ferreiro i d'altres, són prou ben coneguts d'aquesta literatura que ha posseït quasi sempre una característica ben definida; romandre sempre al costat dels qui lluiten per l'alliberament de l'home. Ω

Publicações

GALEGO-PORTUGUES

AGLIA, revista internacional da Associaçom Galega de Língua.

Apartado des correios 453,32080 Ourense (Galiza).

LINGUA NACIONAL, boletim de informaçom do Movimento Defensa da Língua (MDL, apartado dos correios 570, 15080 Ferrol (Galiza).

Remesa, boletim da associaçom a Mesa pola Normalizacion Lingüística, rua Vilar, 3º, 15705 (Galiza).

CONSTANTINOPLA, boletim de lingua, apartado de correios 850, 15780 Santiago de Compostela (Galiza).

FORUM DE AMIZADE GALIZA-PORTUGAL, boletim portugalico, Joaquim Reis, rua da pedra do Sino, lote 5, Morelihno, 2710 Sintra (Portugal).

NOS, revista galaico-portuguesa de cultura, apartado dos correios

12, 36080 Ponte-Vedra (Galiza).

GRIAL, Edicións Galaxia, rua Reconquista, 10, entrepranta, Vigo (Galiza).

LUZES DE GALIZA, Edicions do Castro, Sala (Corunha, Galiza).

DORNA e O LISBOS, Universidade de Santiago de Compostela, Facultade de Filologia, Compostela (Galiza).

A FREITA, boletim da Mesa prá Defensa del Galego de Astúrias, rua Olpico, 18, baixo esq., 33734 Eilao (Asturies).

RENOVAÇÃO, revista cultural e informativa da Embaixada Galega de Cultura, apartado de correos 24034, 28080 Madrid (Espanha).

LUA, Revista de creaçom literária, Hotel d'Entitats, sant Feliu, plaça cirerers, 56-58, 08096 l'Hospitalet de Llobregat (el Barcelonés, Païssos Catalans). Ω

Opinions sobre l'avortament

"Resulta més econòmic destruir nins a 100 dòlars la peça, que ajudar a la dona i a la família".

"Hi ha qui ha convertit l'avortament en un negoci industrial de producció en cadena".

"Als problemes socials cal contraposar solucions socials, no quirúrgiques".

(Nathanson, del Col·legi Americà d'Obstetricia i Ginecologia).

"Sostenim que l'equiparació d'esquerra i permissivitat de l'avortament és, primer una mentida de fet i, després, una contradicció absoluta amb els valors que tota esquerra ha de defensar".

"No hi ha afirmació més reaccionària que la del dret d'una persona damunt la vida del fill no nascut i es una vergonya per a l'esquerra que aixequi la bandera d'aquest pretès dret".

"L'esquerra ha d'impedir que el ventre de la mare sia el lloc més perillós pel seu fill".

(Avortament i esquerra. Escrit col·lectiu de 150 firmes pertanyents a les organitzacions

PSOE, PCE, UGT, CC.OO. i CNT 26 d'octubre de 1982).

Si un metge accepta doblers per matar a un innocent dins el si matern, el mateix metge te matarà amb una injecció quan els teus fills el paguin per fer-ho".

(Doctor Gallo. Demògraf Universitat de Manitoba. Canadà).

"A més d'una gran ignorància sobre el tema, aquells que m'atacan no s'adonen que si les seves mares haguessin adoptat la decisió d'avortar, ells no estarien en aquet món." (Charlton Heston).

"Acceptar el fet de que després de la fertilització ha començat una nova vida, no és qüestió d'opinió. Es una evidència experimental". (Dr. Lejeune).

"Imagina't que estàs creant una estructura de destí humà amb l'objecte de fer més feliços als homes i les dones, donant-los a la fi, pau i descans. Però si fos essencial i inevitable torturar fins a la mort a una diminuta criatura per

a fundar aquest edifici, aquest meravellós nou món, damunt les llàgrimes no venjades d'aquest nin, acceptaries ser ne l'arquitecte. Digue'm ho i digue'm la veritat". (Dostoyevski).

"Fa cinquanta quatre anys, me mare va anar al metge. Se trobava en el segon mes d'embaràs, el seu marit era alcohòlic. Se trobava amb una infecció sifilítica i un dels seus fills era retardat mental. A més, a la seva família hi havia un parell de sords. El metge decretà la interrupció de l'embaràs, però me mare s'hi negà. Set mesos mes tard vaig nàixer.

Avui, l'any 1824, al Kärntner de Viena, estren la meva novena simfonia, el meu cant personal a l'alegria de viure...". (Beethoven).

"Donau-me el nin i junts l'ajudarem perquè visqui una vida meravellosa".

"Si la mare te dret a matar al seu propi fill i, això es aprovat per dret a les nacions, quina llei podrà impedir que un home mati a un altre home? Ω

(Mare Teresa de Calcuta).

Fa 20 anys que en Francesc Vaquer va obrir la **Botiga d'Electrodomestics Es Mercat** a la Plaça de Ramon LLull de Manacor. Enguany celebra el 20è. aniversari. En Francesc és el president d'UM a Manacor, partit que fa comptes d'arrencar a dins el terme ja que d'ara endavant compte amb gent jove [les noves generacions del PP] decepcionades del seu partit, amb ganes d'avançar en el nacionalisme mallorquí.

Fa un any que en Manuel Navarro d'Extremadura regenta el **Bar "El Rincon de Jaen"** a la Plaça de Ramon LLull de Manacor.

Fa 8 anys que en Jaume Bover regenta el **Taller de Mobles Bover** a Manacor. Fa restauració i reproducció de mobles antics. Va obrir aquest taller el seu padri en Jaume Bover [Cama] fa 95 anys.

Fa un any que na Francisca Ordines regenta la **Tapiceria Es Cos** a la barriada de Baix des Cos de Manacor. A la foto amb la seva filla Antonia.

Manifest del Nou d'Octubre-1997 DIA NACIONAL DELS VALENCIANS I VALENCIANES

La tradició missionera de l'Església sempre ha intentat evangelitzar els homes en la seua pròpia llengua. I, justament, és a través de la llengua materna, vehicle de pensament humà i de cultura, com s'arriba a comprendre l'ànima d'un poble, a formar dins d'ell l'esperit cristià i a permetre-li una participació més profunda en la pregària de l'Església... **Joan Pau II**

Aquestes paraules encoratjadores del Sant Pare, en la Instrucció **Varietates legitimæ**, del 25 de gener de 1994, sobre la inculturació dins la litúrgia, ens encoratgen -una vegada més!- a valencians i valencianes, a mantenir-nos fermes en la nostra consciència com a poble cristià i valencià. I ens apleguem, enguany, a Almansora, a terres de Castelló, des de tots els indrets i diòcesis del nostre territori, per a donar -també una vegada més- testimoniatge de la nostra fe i

MANIFESTEM:

Primer: Que estem joiosos de trobar-nos, per celebrar la nostra fe i proclamar la nostra ciutadania valenciana.

Segon: Que ens sentim solidaris de tants de pobles arreu del món, que

pateixen la injustícia, l'opressió, la violència, i l'agressió constant a les persones i a la natura.

Tercer: Que ens sentim església, en comunió amb les altres esglésies locals i els seus pastors i amb l'església universal i el seu Pontífex.

Per això,

ENS COMPROMETEM a testimoniar la nostra fe, sempre i en tot lloc.

ENS COMPROMETEM a seguir treballant en i amb els moviments cívics, per l'aprofundiment de la democràcia i la conscienciació de la nostra condició de poble valencià.

ENS COMPROMETEM en el dia a dia de la nostra tasca evangelitzadora, on tots els moviments, col·lectius, comunitats i parròquies, aposten per una església valenciana i universal, al servei de tots i totes, especialment dels més necessitats, dels més marginats i dels més febles.

ENS COMPROMETEM, finalment, a transportar l'esperit joios i esperançat de la Pentecosta, que ací hem viscut i celebrat, a tots els indrets de les diòcesis del País. **Almansora, a 5 d'octubre de 1997** Comunitats cristianes populars d'Alacant i València. Ω

La Bíblia: inspiració dels independentistes hispano-americanos

Que es llegesqui, quan el sol és molt fort, la Bíblia; quan arriba l'horabaixa, que s'aprenGUI a sembrar les sarments del raïm com aquells de Canà. Josep Martí, independentista mallorquí a terres cubanes.

Els valors humans no es donen amb generositat entre els dirigents polítics hispanoamericans. Menys encara els valors espirituals. "El poder corromp" diu el refrany, i "El poder absolut, corromp absolutament". Aquesta cèlebre frase, encunyada per denunciar una actitud de sempre de molts d'homes públics, sembla suggerir que molts d'homes públics arriben al poder amb la millor disposició de corrompre's i ser corromputs.

A alguns països hi ha l'actitud fatalista del poble respecte a la manca d'honestitat dels seus governants: "Avui els toca a aquests polítics, demà els tocarà als de l'altre partit", diuen.

Després d'acabat el seu mandat, un president es dut als tribunals acusat del robatori de 50 milions durant el seu mandat; l'altre és acusat de moblar ca seva amb diners de l'Estat. Al de més enllà, l'apunten amb el dit per deixar que els seus familiars i amics es fessin rics o aconseguissin feines ben pagades.

Davant aquesta realitat, es reconfortant llegir un llibre que recopila de forma encertada el pensament cristià de molts de polítics independentistes.

Simón Bolívar.

N'Aristomo Porras, amb el pseudònim de Luis D. Salerm, ha escrit un document inspirador que l'Editorial Caribe ha publicat sota el títol de **El Dios de nuestros libertadores**. En ell es fa un recull del pensament religiós i l'estatura cultural i moral d'homes que en un moment crucial de la Història hispanoamericana assumiren un paper determinant, arribant a brillar a gran altura.

A través d'un treball de recopilació selectiva l'autor investiga la vida d'homes com en Josep Artigues, de l'Uruguay; Simó Bolívar, Pere Gual i Francesc de Miranda, de Venèçuela; Juan Pablo Duarte de la República Dominicana; Miguel Hidalgo i Benito Suarez de Mèxic; Josep Martí, de Cuba; l'hodureny Francisco Morazan; José de San Martín d'Argentina etc.; acaba el llibre amb un capítol dedicat al distingit difusor de les Escripures Diego Thompson i un altre a Joan Calví.

Llegir el pensament d'aquests homes es reconfortant, Conèixer les seves inquietuds per viure d'acord amb la voluntat de Déu és inspirador, sobretot si es té en compte que de qualque manera forenells forjadors de les republicues americanes, avui independents d'Espanya. **Ajuda Evangèlica** Ω

Carrer de l'Hospital, 46 • Telèfon 56 10 56 - 07520 PETRA

La direcció de la botiga de
MÀQUINES DE CÒSIR
SINGER
de Manacor

CAN FILOSOF

**Vos desitja unes bones festes de Nadal
i un bon any 1998**

mallorquí

per què parles en castellà?

Visitau la pàgina de L'ESTEL a Internet!

www.arrakis.es/~estel

El símbol ~ s'aconsegueix pitjant la tecla ALT i els números 126 del teclat numèric

Jaime Grimalt Massot, c.b.

TRANSPORTS I MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ

Tel. 55 44 61
Fax 55 04 71

Avda. Baix d'es Cos, 82-84
07500 Manacor

Vuits i nous

JUZGADO DE MANACOR
POR LA GRACIA DE DIOS

LA BOLLA
EL JUTJAT DE MANACOR CONDEMINA A UN CIUTADÀ PER RETORAR RÈTOLS EN CATALÀ

CANAMUNT LLOMAYOL

Tallers Adrover - Ferrer '95, s.l.

Reparació i Venda de Maquinària Agrícola i Industrial

Avda. Baix d'es Cós, 72 • Tel. 55 47 55 • 07500 - MANACOR

Restaurant Cas Carbone

Dimarts tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

JOIERIA RAMON LLULL

FEINES D'ENCARREC - TALLER PROPÍ
TROFEUS ESPORTIUS
DISSENYES PROPIS
CONSULTI PRESUPOSTS

Pl. Ramon Lull, 14 - Tel. 559973
Taller: Pl. Sant Jaume, 18 - Tel. 843475 • 07500 MANACOR

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

NO A LA IMPOSICIÓ DEL CASTELLÀ

NO AL GENOCIDI LINGÜÍSTIC CONTRA LA LLENGUA INDÍGENA

ESTIMA EL TEU PAÍS, ESTIMA LA TEVA LLENGUA.

TENIM DRET A SER ATEOS EN LA NOSTRA LLENGUA.

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

RESTAURANTE
Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

SERVIAUTO ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Todos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00 • 07008 - Palma de Mallorca

Todos

Carrer de Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de Mallorca

ASSESSORIA FISCAL-LABORAL

Francisca Roig Riera
Graduado Social Col. n.º 374

C/. Canas, 48 Bj.
Tlf. 26 18 74
S'Arenal de Mallorca

Biel Majoral: "La música Popular sempre ha estat reivindicativa"

El cantautor Biel Majoral d'Algaida va presentar l'altra diassa el seu disc "Vou Veri-vou per a no dormir. la presentació la feu acompanyat per Miquel Àngel Sanxo i el crític musical Joan Manresa. El disc, que és un regal per tota aquella gent que va als seus recitals i reunions independentistes és una delícia, que se comprava com el pa a les botigues de música de la Plaça des Mercat de Manacor la setmana passada. Copiam una de les cançons, que la majoria dels lectors de l'ESTEL hauran sentit alguna vegada:

Què té aquesta terra nostra

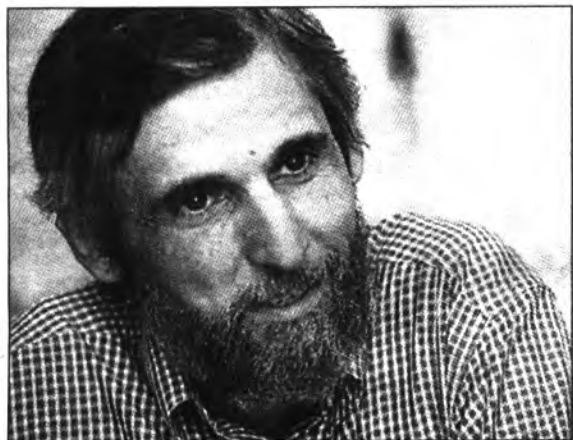
Hi havia una porrassa que congriava un albó tan alt com el Puig Major i gruixat no ho era massa, i tenia una rabassa com el castell d'Alaró. Esponerós sí que ho era amb cimals que s'enfilaven de Mancor fins a Morella, les branques a Cornuella, feia una ombra de primera; a davall tots hi becaven. Un dia des de Castella arribaren molts de senyors. Pensaven fer-ne tions i llavors també estelles per llevar males idees d'un símbol de nació.

En nom d'Espanya vengueren mil mestres a tallar-lo. Picaren un any rodó i encara no pogueren.

I a la fi se resolgueren recórrer al traïdor; en trobaren un boldró tot d'una els convenceren.

Què té aquesta terra nostra que congria traïdors: diputats i senadors, hi ha mestres i professors i també el senyor rector i aquests són els pitjors. Els diuen que són senyors i sols els tenen per mostra. semblen tots triats a posta. Sempre hi ha un glosador que cantar li ve de vena que, als joves, els ensenya l'antiga i bella cançó.

Tant és ara com abans perquè això ja ve d'enrera només hi ha una senyera dels Països Catalans. Ω

El cantautor algaidí va presentar el seu disc "Vou veri-vou per no dormir".

g l o s e s

La nit en aquest país de prolongada fosca

La nit és vora la cantonada,
un dragó esmunyadís que es mig belluga,
àgilment traïdor
entre el clarobscur de l'hora
voluptuosa
per la pell d'un estiu que ens
espoltreix,
furtiu
al compàs de la lluna,
les darreres llars de pàtria:
les nits.

Les nits són ben nostres, amic,
amb els seus paisatges
fets de silencis i
palaus de marbre,
de quietud serena,
mediterrània.
Nits ben be tallades
a mesura humana,
al compàs dels versos d'una sibilla
de la vella Grècia.
De la vella pàtria.
Les nits eren ben bé nostres, amic,
eren la nostra infància.

Amb un ventall d'estels a la pissarra
del cel, dansa la lluna,
acompassada com una senyora àvia;
jugavem els amics;
jo m'estimava més un pam de nit
que un any de migdiada.
Car la nit ens era plaent i molt
companya nostra d'aventura,
fins i tot, algun vespre, a la rotlada
prenia la fresca
la nostra verge bruna.
Adesiara
silent com un perfum d'aquell agost
tendríssim,
de bellveure i alfàbrega,
una òliba pantaixant xuclava
l'oli de la llàntia.
Els sarments del parral es revinclaven

jugant a conillons.
S'acaba la rondalla.
Ara.
ja no t'eam cap nit,
amic de l'ànima,
ni cap ventall d'estels
ni un brot d'alfàbrega.
Ni un vers de l'Acacia
amb una verge bruna,
ni una gota d'oli a la llàntia.
Ni el sarment vincladís
ni la rondalla,
ara.

Neó, làser i plàstic
i guiris vells amb un somris de fàstic,
i una olor de tot aficadissa
que els puja de l'espatlla
roent com un mall.
Jo no entenc cap paraula,
només una, la del drac traïdor que es belluga
arreu de les finestres i dels llavis:
Això és Espanya, crec entendre.
Espanya, tu ets el drac de la finestra,
el nom d'una glopada
de fems, de mal de ventre,
Espanya, la bruta Espanya,
és sols un degotall d'esperma.

Jo plor amb tu, amic,
ploreu els nostres
amics de totes les vetllades,
plora la lluna,
plora En Bernadet de la rondalla.
I una llàgrima degota fins al ventre,
aquell ventre de mare,
de la nostra verge bruna.
Just a al cantonada, la vella prostituta,
Espanya. Ω

Mossen Rafel Horrach.
Rector de Lloseta

Germà

Prou record aquell gener,
la nit de la revetlla,
per honorar al patró,
que temps enrera Ciutat,
deslliurà de la pesta.
Ens vares passar a cercar
anaves un poc alegre.
per les plaçes, els foguerons,
vi negre i botifarrons,
me feies aquesta escomesa:
"jo serè el teu cunyat...".
Em demanares després,
si m'agradava l'idea.
Sempre tendré present,
ta graciosa presència:
Vestit com un obrer
quan hom plega de la feina.
Quedarà per sempre més,
dins la meva memòria,
ton cabell, deixant-se caure,
sobre espesses parpelles.
el teu rostre bonhomios,
aquella parla serena,
aquell afectuós esguard,
tot lluint a sota el nas,
poblat bigoti negre,
al llavis duies sempre,
encesa cigarreta.
Be record aquelles nits,
d'aquell hivern,
a la vegada tan tendre
quan a l'horabaixa,
Germà; venies a veure'ns,
a fer-nos companyia.
Per molt de tems que visca,
Germà, et recordaré sempre.

En Vicens de son Rapinya

Aquesta poesia vol ser, una
petita recordança per en
Joan Horrach i Riera, en el
primer aniversari del seu
traspàs el 20-12-96. Tenia
només 38 primaveres. Ω

Els molins de treure aigua

Vull dir a ne'ls mallorquins
els ho vull recomanar
s'haurien de restaurar,
gran part dels nostres molins.
Sobretot a ne'ls poblers,
que son tant laboriosos
i també molt enginyosos:
s'estalviarien doblers.
I podrien admirar
les noves generacions,
alegrar els seus entorns
i al mateix temps adornar.
Tant se fa reviscolar,
coses de l'antiguitat;
conservem aquest llegat,
que és digne d'apreciar.
Allò era agradós,
quan el bon vent arribava,
el molí, voltes donava,
era molt meravellós.
Aquells dies de llevant,
un dels vents més seriosos,
ho gaudien els pagesos,

veure els molins rodant.
Paisatge encantador,
dins la nostra gran planura,
tant era, la fermosura
dava goig, contemplar-ho.
Quan els bells molins rodaven,
i les sínies també,
les marjals del bon pobler,
molt més rendiment donaven.
Aigua dolça cristal.lina
treien de dins la fondària,
per dins la zona agrària,
a les plantes dava vida.
Bella iniciativa
tengué els "Amics dels Molins",
pels poblers i els mallorquins,
l'horta quedarà enriquida.
Jo deman als governants,
lluitar per la pagesia,
el conrar d'avui en dia,
no és rentable, com abans. Ω

Guillem Crespi Pons. Sa Pobra

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

Contra la jugueta bélica, tecnificada i sexista

Carta al Reis

Estimats reis d'orient:

Ja fa dies que només pens a escriure la carta.

He pensat molt què demanar-vos i no se m'ocorre res.

No vos demanaré cap canó ni cap pistola com els que es veuen per la tele, a les pelis de guerra, d'aquelles que fan BOOM! BOOM! i tot explota. Perquè a les pelis tot es de mentida i a les guerres de veritat. No? Jo no sé als grans si els sembla bonic això de fer-se mal i fer plorar i patir els altres. A mi m'agrada riure i estar content.

El que sí vull que em dugueu, és una bicicleta per poder córrer pel parc i una pilota per jugar amb na Maria, en Pere i n'Ester, que són els meus amics. Nosaltres quan anam a la muntanya ens divertim molt, amb una cordell i quatre pals feim vaixells, homes de fang, i botam i correm.

Bé, duis-me el que pugueu però no gasteu molts diners ni em porteu cap d'aquelles jugueta tan ben fetes que anuncien per la tele.

Amb qualsevol cosa construirem les nostres jugueta i inventarem històries que ben segur que no seràn mai tan lletges com aquesta de la guerra.

Ah, no us oblideu dels altres nins i nines.

Besets pels tres. Ω

No a les jugueta bèliques!

Per Nadal, moderació

Els conservacionistes i ecologistes volem felicitar les festes al poble en general, tot recomanant:

- 1) Moderació quan al desenfrenat consumisme (penseu hi ha nins que moren de fam, ara mateix.
- 2) Fidelitat als costums autòctons i/o que respecten el medi ambient, front als d'importació i/o que destrueixen (tallar arbres, grèvol...).

Però veiem que a las floristeries dels centres urbans segueixen venen grèvol per guanyar-se quatre duros més o menys.

Acabem, per felicitar les festes, amb un poema de Luther Standing Bear, cap dels indis nord-americans Lakota:

"Quan el cor d'un home s'allunya de la natura, s'endureix. Sabut és que la falta de respecte envers les coses vives que creixen condueix, veloç, a la falta de respecte envers els altres homes.

Colla Ecologista Ω

Morir en Nadal

El dia de Nadal del 1933, amb l'Estatut d'Autonomia ja restablert però amb Hitler ja de dictador nazi, moria Francesc Macià, President del la Generalitat restablerta després de més de 200 anys de tirania espanyola.

Pocs anys més tard, durant la penosíssima postguerra franquista, "exiliat" a Catalunya Nord, el bresol despersonalitzat de la nostra pàtria, moria també una diada de Nadal el mestre Pompeu Fabra, arquitecte de la normalització del català escrit.

Un parell d'homenots, gairebé els homenots, patriotes catalans, del s. XX, morts el mateix dia: Nadal, el dia del Naixament. Uns moren, uns naixen. Mort i Nadal.

La Providència, enmig de les sofrenças, ens parla de moltes maneres: amb cura, sacsejades, ironia, indirectes... Però res no és prou, sembla, per a tants descreguts "nacionalistes".

Tanmateix, els dos patriotes morts en temps difícils, faltaren el dia de la naixença del Messies, el Déu planer dels catalans. Ja sabem, però, que hi ha descreguts alts de polseres, qui tampoc no volen entendre aquestes fines indirectes de la Providència: que allà on l'home no hi abasta, Déu hi acut. Però ni s'ho prenen pas seriosament.

Per això fa segles que, com a cucs, ens arrossegam pel fangar sota l'Imperi del Mal. I d'això en diuen "mala sort".

Catalunya, Catalunya: tan lluny de Déu i tan prop d'Espanya! Ω

Ricard Colom

Ferro Artesà Cremadors de taulera

BARTOLOME OLIVER BARCELO

Carrer del Rei En Jaume, 9
Telèfon 56 05 16
Vilafranca de Bonany

Fa 3 anys que na Júlia Mula regenta amb na Bet Lluïl el Laboratori Foto Centre de Manacor.

Na Pilar Sales i n'Alícia Alcover són les dependentes de l'Ortopèdia COE de Manacor.

Fa un any que na Margarida Fullana regenta la botiga de queviures Verónica-spar a la barriada de Crist Rei de Manacor.

Fa 2 anys que en Joan Sansó va obrir la Botiga Taulers Manacor (tableiros) a la barriada de sa Moladora. Abans la tenia al carrer d'Artà de Manacor.

Fa 25 anys que en Gabriel Sureda regenta la Botiga de Bricomobles Manacor a la barriada de Baix des Cos.

Fa 14 anys que en Pere Sureda va fundar l'Empresa de Construcció Sureda a la barriada de Crist Rei de Manacor. Té 14 picapedres i fa reformes, restauracions i xalets.

Fa 20 anys que n'Antoni Fiol va obrir la Perruqueria de Senyors Fiol a la Plaça Rodona de Manacor.

En Joan Recat és l'amo del Bar Can Jordi a la barriada de sa Torre de Manacor.

Fa 3 anys que en Lluís Galmès regenta la Fusteria COPEGA a la barriada de sa Torre de Manacor.

Fa 4 anys que en Rafel Mestre regenta la Ferreria Mestre a la barriada de Baix des Cos de Manacor. Va obrir aqueta ferreria son pare Miquel Mestre associat amb en Jaume Ferrer ara fa 28 anys. Actualment en Jaume Ferrer és el seu soci.

Fa 18 anys que en Miquel Sureda va obrir el Taller Sureda a la barriada de Baix des Cos de Manacor. Va obrir aquest taller son pare, en Miquel Sureda fa 40 anys.

Fa 10 anys que en Damià Adrover i en Miquel Ferrer obren la Ferreria Adrover-Ferrer a la barriada de Baix des Cos de Manacor.

És en Bartomeu Oliver, ex-regidor d'obres de l'Ajuntament de Vilafranca pel PSM. Ara fa 5 anys que li cremaren el cotxe i ni el governador socialista d'aleshores ni la governadora del PP d'ara, pogueren fer res per descobrir els incendiaris. Fa 23 anys que regenta la Ferreria Oliver al seu poble. Són pare, Joan Oliver la va obrir fa una cinquantena d'anys.

Va 27 anys que la família Galmès regenta la Fusteria Galmès a Vilafranca.

Fa 6 anys que els germans Bover regenten la Fusteria Bover a Vilafranca. Son pare, Sebastià Bover la va obrir fa 40 anys.

Ramon Llull, l'amic de Jesucrist, el místic català de Mallorca

Ramon Llull

Ramon Llull, mallorquí i fill de catalans immigrants a Mallorca després de la conquesta del Rei En Jaume, va ser un important escriptor i místic, doctor il·luminat, a més de savi i filòsof, que va influir decisivament pertot Europa durant els últims segles de l'Edat Mitjana. Va ser estudiant a la Universitat de París, on va viure molts d'anys, i una persona

cultivada que coneixia bé

el llatí i el francès, que per primera volta va utilitzar "massivament" la nostra llengua per a escriure molts de llibres, i que durant els seus últims anys va anar al Nord d'Àfrica a predicar la salvació de l'Evangeli, ja que ell -com a franciscà- era contrari a les sanguinàries Creuades que per aquella època feien els reis d'Europa a Terra Santa i als països musulmans. Probablement va morir martiritzat a Bugia, al Nord d'Àfrica.

El nou decret d'"Humanidades" del PP vol eliminar aquest gran català universal, famós a les universitats d'arreu del món, dels nostres plans d'estudi. N'Aguirre i n'Aznar, el mos volen amagar fins i tot a ca nostra.

La prosa i la poesia de Ramon Llull és senzilla i ingènua, fins i tot, plena d'exemples pintorescos i repeticions per fer-se millor entendre del lector senzill, segons els predicadors de l'època.

Sentiu com Ramon descriu Déu als seus oients: "Humil és Déu, qui és rei del cel i de la terra i de tot quant existeix, perquè totes les vegades que algú vol veure'l i parlar-li, se li pot dir les necessitats de cada u. Es com un rei que no te porters als quals pertoca donar diners; ni té consellers que, per diners, facen mal o engany; ni fa cas dels aduladors; ni nomena procuradors que sien orgullosos, vanagloriosos, avars, luxuriosos, injuriosos. Beneït siga un tal rei, i tots aquells que l'amen, i el coneixen, i l'homren, i el serveixen, siguen beneïts.

Tot seguint amb el seu pintoresc "Llibre de les Bèsties", ara representat teatralment, Veiem el curiós cas i curiosa descripció que fa dels joglars, o cantautors (o potser conjunts musicals) de l'Edat Mitjana, en una cort reial del seu temps:

"El rei convidà un dia als missatgers, i va haver aquell dia gran cort. En una bella sala va menjar el rei i la regina amb molts de cavallers i dones, i davant el rei van menjar els missatgers. Mentre que el rei i la regina menjaven, joglars anaven cantant i sonant estruments per la sala, amunt i avall, deian cantars desonestos i contraris a bons nodriments. Aquells joglars-lloaven allò que calia blamar, i rebutjaven allò

que calia alabar; i el rei i la regina i tots els altres reien, i tenien gust d'allò que els joglars feien".

A muntó de llibres de Llull tenen caràcter místic, açó és, amor inflammat i fervorós per Déu i les seues coses. Així llegim al seu "Arbre de Filosofia i d'Amor": "Furiós estava el creient perquè veia que les gents feien deshonra al seu Amat (Crist), quant que amaven més els seus honraments que els del seu Amat. I l'amor de l'amic va riure, ja que el creient tenia motiu de plorar per amar l'honrament del seu Amat".

Als seus textos místics, Llull anomena "amic" al creient cristià i "Amat" a Jesucrist. Com ara:

"Malalt estava l'amic per massa amar i va voler oblidar la gran bondat del seu amat; però l'Amat va dir a l'amor que el seu amic li fallia i volia fugir. I l'amor va relligar l'amic més fortament i li va fer doblar el record per tal que més fort recordara la bondat del seu Amat".

No podia l'amic sostenir els turments qui són per major amar, i va demanar a l'Amat si sense tant amar podria atrobar els grans secrets de l'amor".

Va demanar l'amic a l'amor, perquè el seu Amat (Jesús) és estimat per tan pocs amadors, com sia digne de ser amat per molts amadors...".

La història de la gràcia de Déu ha actuat sempre a les terres de la nostra parla i cultura, i el tendre Ramon, amic de Crist, és un bon exemple. Ω

Ricard Colom

Fa 13 anys que en Jaume Riutort regenta el **Cafè Es Bri** a Petra. És un local del Mallorca i del Barça.

Fa 4 anys que en Gabriel Martorell presideix l'**Associació de la Tercera Edat de Petra**. Aquesta associació té el local a Sa Catòlica, que el Bisbat els ha cedit per 30 anys. Amb quatre subvencions i quatre rifes, feren reformes per valor de cinc milions de pessetes, i el local ha quedat molt bé.

Fa 37 anys que en Francesc Mas va obrir la **Barberia Francisco** a Petra.

En Jordi Nicolau regenta des de va 27 anys el **Bar can Boleto** a Vilafranca.

Fa 20 anys que en Miquel Muntaner va obrir la **Tapisseria Muntaner** a la barriada de Santa Catalina de Manacor.

Paisos Catalans: Els espais febles de la teoria

"Blanquerna" ha escrit un altre dels incomptables nomenaris sobre el que volem ser. Així els nostres nacionalistes de la impotència ens demostren llur mania per les tautologies, per repetir-se. El que ha de menester la nostra nació no són més inútils manifestos de bones intencions, sinó propostes ben concretes de treball i autoorganització.

Clarament, els qui sols volen figurar, lluir-se o desfogar-se, ens llancen discursos elitistes i jocfloralescs, com a decadents felibres que són, i enterradors de Catalunya. Allò que diuen, pràcticament, ni aporta res de nou ni obre cap camí ni solució. És parlar per no callar.

Siam seriosos i responsables.

Deixau-vos de romanços i feu propostes concretes. No continueu enganyant al jovent que ara comença amb les mateixes inutilitats dels darrers anys. Despavilem d'una vegada!

Hi ha plantejaments de pura pena: "El català, sense un estat que li doni suport -escriu "Blanquerna" l'11-X-97- i que en reguli plenament l'ús com a llengua normalitzada, està sentenciat". Nois, us hi heu encallat! Ço ja ho sabiem. Però també sabem que unes lleis funcionen si tenen un recolzament actiu i contundent al carrer, en la vida quotidiana. En cas contrari, sols serem xerrameques poca-soltes i demagogs estèrils.

Vull preguntar a "Blanquerna",

i a la majoria de "nacionalistes" jocfloralescos i de modèlica i impecable inutilitat:

Com feu o com proposau de fer perquè augmenti l'ús parlat del català? Parlem-ne.

I com per la creació d'Estat(s) català(ans)? Raonem-ho.

Però, sisplau, no ens vingau en aquestes altures del desastre amb més manifestos de patètica impotència i inconcrecció. Per a mi, no queda pas bé, car les solucions han de ser sempre concretes, d'esforç, al carrer, cada dia. Sovint tenim entre el nostre pansit "nacionalisme" a muntó pixavins que no foten un brot i que després van pels caus universitaris i culturals amollant conferències sobre "nacionalisme",

mentre d'altres que lluitam cada dia i vivim moralment apallissats per l'espanyolisme, encara sembla que ens pertoqui riure'ls les gràcies. Naturalment, just per coses així, Catalunya tota marxa recta a la tomba.

Les meves propostes han estat reiterades, senzilles i concretes, si repasau (i si llegiu, cosa que dubt) les planes de L'ESTEL. N'hi ha qui escriuen per lluir-se i contar bataletes, n'hi ha qui per cercar solucions verament possibles. Penseu-ho, per desemascarar el jull paràsit que enverina el nostre independentisme, que és molt.

De pena! Ω

JAUME TALLAFERRO.

ESGRAMAR, S.L.
granits i marbres

Carrer de Sant Miquel, s/n
Tel./Fax 84 53 03
07500 MANACOR

FUSTERIA BOVER

C/. D'els Rocabertí, 29
Tel. 56 01 05

Vilafranca de Bonany
Balears

Tif. 55 15 84
Mòbil 989 68 68 97

錬心館
CENTRE D'ESTUDI DE JUDO
Renshinkan
— LLEVANT MALLORQUÍ —

Fa 20 anys que en Joan Font regenta l'Estudi de Fotografia Font a Petra. Fa reportatges, fotos d'estudi, videos, etc., a la foto amb la seva filla.

Fa 16 anys que el matrimoni Gomila-Barceló regenta l'Ebanisteria i Botiga de Mobles Gomila a Manacor.

Fa 21 anys que l'Apotecari Riera regenta l'Apotecaria de Petra. Abans la duia son pare, l'apotecari Joan Riera.

Fa 7 anys que en Joan Caldentei ven i adoba bicicletes al costat de l'Escola Graduada de Manacor.

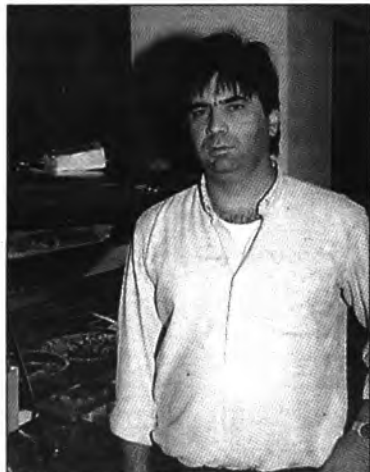
Fa una quarantena d'anys que en Miquel Riera va obrir la Sastreria Riera a Petra.

Fa 25 anys que en Sion Vives regenta el Bar Alameda al Passeig de na Camella de Manacor. És un lloc de tertúlia dels corredors de cavalls de la comarca.

Fa 7 anys que en Bernadí Bordoi regenta la Botiga de Moda Boulevard a Manacor.

Fa 3 anys que en Santiago Martín d'Extremadura regenta el Bar Sa Tórr del Palau, just davant l'Església gran de Manacor. Despatxa les tapes variades i els berenars. És un bar del Barça.

M a n a c o r

Medalles d'or per l'equip de Judo Renshinkan

Patrocinat pel Consell de Mallorca tengué lloc al Palau d'Esport de Calvià el "Primer Trofeu d'Esport de Promoció i Exhibició Tècnica de Judo".

La responsabilitat d'aquesta trobada la posaren les escoles participants: Samurai, Escola Esportiva Manyes, Jodokan, Col·legi Ciutat de Màlaga, Olímpic, Cide de Ciutat, i el Judo Calvià, Pollença i Renshinkan de Manacor.

Fou una gran diada que, sota l'"eslogan" "Esport de Promoció", poguerem veure com en les 16 catifes que hi havia, una gran diversitat de tècniques, combinacions i encadenaments en un judo formatiu.

Els esportistes del Club del Club de Llevant Mallorquí Renshinkan que aconseguiren medalla d'or foren els que segueixen: Jaume LLiteres, Miquela Amengual, César Quinta, Joan Muntaner, Jaume Gaià, Jordi Joan Nicolau, Olga Munyos, Marta Mira, Guillem Gomis, Albert Gelabert, Catalina Nebot, Maria Massanet, David Silva, Antònia Sureda, Cristina Monyino, Joan Monyino, Betlem Prats, Tamara Pinilla, Maria Torres, Mar Mascaró, Miquel

Reguero, Agustí Esteve, Esperança Albertí, Teresa Esteve, Omar Sansó, Francesc Hidalgo, Ferran Carrió, Daniel Albons, Lara Schulte, Gemma Munyos, Samuel Trenado, Ruben Alcalde, Fernando Galvez, Jonathan Tetord, Carles Lòpes i Lorena Peres. Ω

Redacció

M a c i à

El nostre país, pobre país sense reconstruir nacionalment, entre les moltes mancances, en té una prou important: el cinema històric dedicat a fets rellevants del nostre passat. els directors de migrat cinema català, deu ser per fer-les més rendibles, ens ofereixen productes d'ínfima qualitat artística i, generalment, a base de bajanades més o menys distretes per al gran públic.

Amb l'excepció de **Lluís Companys, procés a Catalunya** i de les pel·lícules d'Antoni Ribes (**La Ciutat Cremada, Victòria, Dalí amb D de Déu** i l'ara en rodatge **Terra de canons**), la producció de cintes catalanes de tema històric és nu.la. Darrerament hem vist **Land and Freedom i Llibertàries**, però toquen temes molt puntuals i limitats de la Guerra Civil. I és que la gran pel·lícula sobre un fet tan transcendent com fou la guerra incivil del 1936-1939 no ha estat portada

a la pantalla. La Batalla de l'Ebre, per si mateixa, seria motiu d'una gran pel·lícula. No diguem ja dels fets històrics com la Guerra dels Segadors o la defensa de Barcelona de l'onze de setembre de 1714, o la caiguda de Mallorca nou mesos després. Quant als nostres homes, quantes cintes es podrien fer amb les biografies de Pau Clarís, Rafel Casanova, Prat de la Riba, Vidal i Barraquer, per citar-ne alguns.

No se li ha acudit a cap director o guionista descriure la vida de Francesc Macià, el primer president de la Generalitat republicana de l'any 1931. Una vida plena de romanticisme, patriotisme, heroisme, valentia i sacrifici. Reseguir la vida de l'Avi és tot un seguit d'**aventures reals i meravelloses: Militar de carrera, trenca cavallerosament l'espasa i abandona la milícia per patriotisme i per servir únicament el seu país,**

Catalunya, Dóna a conèixer Catalunya a tot el món amb el seu projecte utòpic i fantàstic d'envair i conquerir Catalunya des de Prats de Molló. Fundador d'Esquerra Republicana de Catalunya, guanya les eleccions de 1931 i proclama la República catalana des de la Generalitat, de la qual esdevé primer president després de més de 200 anys des de la desfeta del 1714. La seva mort, finalment, està envoltada de romanticisme, com tota la seva vida, ja que mor el dia de Nadal.

Amb la gran documentació, premsa, gravacions de so o pel·lícules que hi ha ben conservades, es podria fer una gran producció que bé es mereix un dels homes que més va lluitar per fer la Catalunya moderna i per obtenir una autèntica sobirania. Ω

Maurici Bundó L'Ametlla del Vallès.

Del respecte al destí

El respecte que ens tinguem a nosaltres mateixos tendrà molt a veure pel que tinguem als altres.

Cada dia és més difícil veure persones que es preocupin pels altres, fins i tot per les persones majors: el deixar seure en el nostre lloc a una persona major, saludar-la, donar-li preferència a una sala d'espera i a altres llocs on ens poguem trobar. Sembla que el més importants és la quantitat de temps que empram i no la qualitat.

Els costums es van perdent i ens feim enfora els uns dels altres. Sembla que no hem de mester res mai de ningú i no aprofitam les ocasions per assaborir la felicitat que produeix el fet d'ajudar als altres.

Cal recordar que el qui millor es troba, te més possibilitats d'ajudar als altres.

Donem la mà, sense mirar qui l'agafa.

El nostre comportament és tan insignificant que no serveix de res estar malament. El sol, la pluja, el vent, la fosca; son invulnerables en el nostre comportament.

Aprendre, pot ésser que sigui una lluita pas a pas, a fi que els qui vendran després també pugin seguir lluitant. Deixem que el cor visqui amb amor. Ω

Pere Cus de Manacor.

Etiòpia. Lituània i ca nostra

Toynbee ha estat el major historiador de tots els temps en el sentit que explica amb profuses proves i exemples, de tot país, cultura i època, els fenòmens que va exposant.

Diu coses com que les civilitzacions són sempre infantades per religions, les quals vénen a ser la matriu de tota autoritat, Estat i civilització.

També parla de casos particulars de tota mena. Per ex., Etiòpia, que ha estat l'únic país africà indígena no conquerit ni colonitzat mai pels europeus. Per què? Perquè es tracta de l'única nació que restà cristiana a tot l'Àfrica després de les invasions islàmiques. En efecte, Etiòpia ha estat monofisita, com la minoria copte del veí Egipte, tots dos grups, cristians nacionals. Ço els ha dat les estructures mentals, espirituals i polítiques capaces de resistir l'imperialisme europeu, cosa que cap altra nació africana (ni musulmana, ni negra-animista) no aconseguí pas.

Un altre exemple: Lituània, durant l'edat mitjana, en veure com anaven caient subjugats tots els pobles pagans sota l'empenta de les nacions cristianes, acordà -de part dels seus dirigents- **auto-cristianitzar-se**. Als pocs segles, no sols no haviapas perdut la independència sinó que Lituània constituïa un autèntic imperi que ocupava gran part d'Ucraïna, Bielorússia, etc...

Tots els humanismes moderns (drets humans, feminisme, comunisme, drets democràtics i laborals, alliberament nacional, anarquisme...) han sorgit en països occidentals de cultura cristiana. En altres cultures no sols hagués estat impensable sinó que tampoc ara

no hi han arribat (pensem per ex. en països tan propers geogràficament i religiosament com els islàmics). Després, aquestes "heretgies del pensament cristià" s'han estès arreu i han donat fruits més o menys positius o negatius per tot el món. Però fora de la cultura de l'Evangeli (la matriu) tals humanismes són impensables i socialment i històricament impossibles, Penseu-ho!

Em xoca que en Joan Quetgles vulgui posar els resultats de l'Islam al mateix nivell que els dels cristianisme. "Pels fruits, els coneixereu", diu Jesús. I doncs! La prova és irrevocable: que vagi a viure una temporada al país musulmà més "progre" que trobi (i millor que hi vagi amb la dona) i que ens ho conti tot seguit!

En Quetgles és un de tants intel·lectuals (això sí: dels més instruïts i despavilats) de ca nostra que han caigut en el diàbolic parany que l'Imperi espanyol ficà a la nació catalana amb el fi de dominar-la i menjar-se-la: la colonització (castellanització) religiosa, a fi de destruir el pal de paller de l'autoritat espiritual, nucli de la sobirania de qualsevol nació lliure. Així que l'amic Quetgles fa de tropa, aparentment astuta, dels qui ens fan l'ull viu dient "això de la fe són romanços d'àvies" però en realitat és un resultat més de la descomposició de la nostra nació a causa de la pressió asfixiant de l'imperialisme espanyolista contra els punts neuràlgics nostres. Es un independentista teòric però un peó més d'Espanya.

I és que, tot imperi, se la sap ben llarga, en tècniques d'ofuscaió, manipulació i destrucció de les pobres nacions conquerides.

El progrés científic i tècnic, la revolució industrial, etc... també són originàries de nacions cristianes.

Per a temes literaris, artístics i d'altres em remet al llibre "El geni del Cristianisme" d'en Châteaubriand, un llibre brillantíssim i completíssim, ben bé per a intel·lectuals de volada, si és que n'hi han.

Que ens contin els nostres exquisits intel·lectuals que han donat de si els règims oficialment ateus. La URSS: fams, persecucions, repressió, militarisme, opressió nacional, corrupció omnipresent... etc. Ço sí: han alfabetitzat llurs països, els han donat cultura i oficis, si bé entre grans terrabastalls. Però tot depenent d'un context cultural cristià (autòcton o de segones).

Que ens contin quina democràcia musulmana trobem enlloc, o com hi viuen les dones, per ex., si tenen valor.

La màquina del món són els països de major influència calvinista, bíblica, protestant... A menor influència bíblica pitjors són els resultats i més gran la situació de subordinació internacional i d'opressió interna: Consulteu la història i la geografia humana! I, naturalment, no és cap casualitat, com pretén la superficial "gauche divine" que controla el decadent pensament dominant de l'impotent nacionalisme pancatalà "laic i agnòstic".

La part "forta" d'aquest nacionalisme són els ensenyants, les "deformacions professionals" dels quals són les tendències llibresques -i a parlar més que escoltar, el sentit de superioritat que dona ser "mestre" (ensenyar), la preponderància de l'intel·lecte/raó sobre

la vida/ valors/ cor, etc... Tot plegat manca massa, en un sentit acadèmicista, el to vital del nostre senil nacionalisme impotent i epicuri.

Els nostres intel·lectuals, a més, són funcionaris, ço és, desconexadors de l'esperit empresarial, rovell de la modernitat. Ells volen ser moderns, però sols fan còpies: com la revolució francesa fou còpia (dolenta per manca de base espiritual) de l'americana de pocs anys abans. I, ja sabeu, els funcionaris tendeixen a la burocràcia i a la ineficàcia o manca d'iniciativa.

Si al Principat encara hi ha un cert nacionalisme amb esperit empresarial, a les Illes i al País Valencià és bàsicament de funcionaris i, per tant, burocràtic i prou capquadrat. Mig momificat.

Mentre als països catòlics (i més dins l'inquisitorial imperi) feien processons per a lluir ciris i mantellines, als països protestants estudiaven la Bíblia (abandonaren l'analfabetisme) i, en comptes de bastir grans catedrals, mausoleus i palaus, maldaven per crear negoci (lloc de treball i capitalisme modern). En haver llibertat de consciència per a interpretar la Bíblia anaven sorgint unes altres llibertats democràtiques que donaren estabilitat social i potència econòmica (=imperialisme, etc.). La diversificació dels grups protestants independents de l'Estat i de les seves subvencions, els obligà a " cercar-se la vida" i els imbuí d'esperit empresarial i pioner. Per ço ells són ara els amos, i nosaltres la colònia més patètica d'un imperi patètic i podrit.

Etiòpia, Lituània, els protestants i ca nostra. Ω

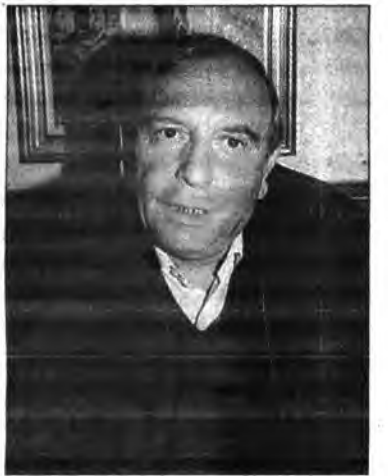
RICARD COLOM

Fa un any que na Margalida Veny ha obert la **Botiga Farmacenter**, al costat de l'església gran de Manacor. És una apotecaria de productes naturals. També té llibres del ram de la salut.

N'Eduard Hernandes, de Badajoz, fa 12 anys que regenta la **Marbreria Escramar S.L.** a la barriada de s'Estació de Manacor. Importa quasi tot el material de la Península Italiana i de la Península Ibèrica.

En Gaspar Fortesa és el president de l'Associació Cultural s'Agrícola de Manacor. En Gaspar ha estat 5 anys president i 4 directiu d'aquesta associació cultural que va començar fa 99 anys com a Sindicat o Cooperativa Agrícola. L'any 36 va haver d'aplegar i va estar en estat de letargia fins a l'any 80, que va revisar com a Centre Cultural. Sempre fou lloc de trobada dels senyors i arrendadors de les possessions de la comarca, avui hi van els hostalers, comerciants, professionals liberals... i qualche agricultor. Lloc de tertúlia dels seus socis propietaris i del seus amics. Són 309 socis propietaris i 15 socis abonats els quals per ordre d'antiguitat tenen dret a comprar quan algú es dona de baixa. Organitzen exposicions de pintura, actes socials, musicals, sarsuela, òpera... i cada any donen la "A" d'or de s'Agrícola a manacorins que hagin passejat el nom de la Ciutat arreu del món.

Normalització lingüística: l'enemic a casa

Diu el refrany que no hi ha pitjor falca que la de la pròpia fusta. Això ve a tomb amb la lluita per la normalització de l'idioma català entre nosaltres (amb les modalitats que vulgueu: mallorquí, menorquí, pollencí, cataliner, moliner, sardiner, Col·legi Jesús i Maria...). És remarcable que les més grans i doloroses traves i inconvenients, venen, quasi sempre, de mallorquins. D'aquests que al formar parella mixta amb foraster o forastera, no només renuncien al seu idioma, sinó que condemnen als seus fills a perdre la llengua dels seus avantpassats. O aquells que pensen que els seus clients només usen el castellà i ens anuncien els seus productes en aquest idioma.

El mateix passa amb el cine, la ràdio i la televisió la premsa escrita...

També tenen la culpa aquells altres mallorquins que no reivindiquen el seu dret de clients

i consenten que les venedores s'els adrecin en castellà. O aquells puristes que s'escandalitzen que quan parlem català no ho fassem correctament, però que callen quan el locutor de ràdio local converteix a l'andalucisme el nom de coses i de persones. O quan anuncien pel canal 4 posem per cas, productes genuïnament mallorquins, dirigits a mallorquins, el locutor utilitza aquesta castellà tan "txeli" que tenen i, anuncien una comèdia den Xesc Forteza, o sabrosos plats de la cuina mallorquina, posem per cas.

O Aquells que duen els seus fills a escoles regentades per forasters, sense preocupar-se en absolut, que els ensenyin a menysprear la llengua dels seus avantpassats. Així, en acabar la seva educació, surten mentalitzats per abraçar tot allò que signifiqui forasterisme, tot allò que signifiqui exaltació de l'invassor, de

la seva llengua, de la seva cultura. Surten de l'escola, lamentablement, renegats. Els han convertit en traïdors.

A molts, a quasi tots els polítics que militen als partits castellans (PP-PSOE-IU) que avui regeixen el destí de Mallorca, que naixeren aquí al si d'una família catalanoparlant, els ha passat això; que s'han educat en una cultura que ens es aliena i en una llengua imposada de la qual ells s'han convertit en els seus millors guerrers. Ells, investits del seu mallorquinisme, son els qui amb mes feresa enfonsen, ara i aquí, la nostra llengua i cultura. Vius i uncles. La repressió contra nosaltres no ve sols dels colonitzadors, també, i de manera més eficaç, l'estan exercint els nostres germans, els nostres cosins. L'estan exercint els mallorquins. Ω

Pere Felip i Buades

Es ritme segueix igual

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

S'exemple de Jesucrist,
ningú l'ha volgut seguir,
amb un sac ell se vestí
sota l'arbre feu lo llit.
Va sabre Ell llançar el crit
de justícia i d'humildat
per això fou enclavat,
feia oposició al ric.
Des que morí Jesucrist,
que deixà tan bon exemple,
molt diferent se va entendre,
per treuren un bon profit.
Varen alçar el sant crit,
que Jesús havia emprat,
tots a Ell s'han invocat,
engronsant lo seu esprit.
Jesucrist se inspirà
d'acabar amb sa misèria
per esser un gros desverí
tot això Ell censurà.
Un ordre nou s'implantà,
per calibrar sa balança
s'entengué com una farsa
seva riquesa lliurar.
Capellans i Fariseus,
seguien el mateix ritme,
aquest mos crea conflicte,
val canviar nostres rels.

Li aturarem els peus,
direm que es gran heretge,
que de fet fort mos molesta
ses nostres braguetes treu.
El Consell se reuní,
d'allà sortí sa sentència
Ell i la seva eloqüència,
tot condemnat a morir.
I per fer-lo més sofrir
a una creu castigat,
allà amb claus enclavat,
aquest fa ser lo seu fi.
Invoquen el nom del Pare,
a dins les festes majors,
que va ser molt gloriós,
quan Ell terra trepitjava.
Molts de miracles creava,
i resuscitava els morts
això són falsos records,
això és completa farsa.
Aquests falsos seguidors,
feren el que els vengué en gana,
una Història Sagrada,
amb un escrit molt dubtós.
Si anau a examinar-los,
de molt vos extranyareu,
desastres hi trobareu,
difícils de creurer-los.

Varen fer lo que volgueren,
els temps que ells comandaren,
polítics acovardaren,
ses claus des mando tengueren.
Sa pretensió dugueren
de s'ensenyança tenir,
dins el cervell ficar-hi,
unes pors que encara regnen.
Començà dins Galilea,
s'obra de Déu, se pot dir,
però se va establir,
de fet a molta altre terra.
Varen guanyar tota guerra,
amb so famós capital,
va ser un ordre reial,
que encara avui governa.
Els reis i emperadors,
los han mirat amb respecte,
sempre les estan alerta,
degut als molts seguidors.
Es un exercit nombrós,
que les segueix cegament,
si vengués un trist moment
ells podrien emprar-los.
Com a feres partiren,
escapats cap a la mort.
per sa fe dins lo seu cos,
a morir ells anirien.
Ells sa creença tendrien,
amb la seva resurrecció,
aquesta és sa lliçó,
que d'enrera aprenien.
Moltes nacions d'aquest món,
han lluitat contra els seus reis,
els han tret de fora a ells,
implantant uns nous patrons,
socavant religions
amb sa riquesa i sa manya,
a dins molt llarga campanya
ocupen sos nierons.
Molts d'obers en un moment
varen fer grossa unió,
allò fou una explosió,
no durà eternament.
Es capital imponent,
sa falca los va posar,
cap enrera se tornà,
tot això tenim present.
Polítics i advocats,
gent d'alta magistratura,
a ells el clero s'hi suma,
ministres i diputats.
Estableixen els dictats
pel treball tot controlar,
cap obrer s'escaparà,
de fer els treballs forçats.
A força de queixar-se,
han aconseguit beneficis
van caient pels precipicis,
de tan molt enfilat-se.
Aquell que està al poder,
cap moment s'enfilatà,
sa caixa controlarà,
sa clau té per tancar-la. Ω

ES GALL

Trets feixistes

L'exèrcit ens té manies
i mai ens ha defensat;
en guerra de Germanies
o de Successió, quins dies!,
sempre Espanya ens ha atacat.

Vol ara el ministre Serra
que a l'escola cent per cent
s'hi fomenti ambient de guerra
i, en lloc d'eines de la terra,
s'hi manegi l'armament.

Si no fos de la mania
de tenir aquest poble esclau,
de Ramon Llull aprendria
la lliçó que ens donà un dia:
"De justícia ve la pau!"

El feixisme desgavella
que hi ha una raça cabdal;
emperò la de Castella
amb sa llengua no anivella
la de Güelfa i de Curial.

Per això vol que a l'escola
de Mallorca i Principat
només la història espanyola
s'hi ensenyi, que així controla
que tenguem el cap quadrat.

No vos penseu no que en Franco
quedàs sense passaport;
ara n'Aznar més o manco
dóna pas els trets d'un mort. Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

Als trencadors de marès

ESCANDELL

Als trencadors jo voldria,
la gent vulgui recordar,
feren feina amb valentia
per poder-se sustentar.
Amb l'escodra, tot lo dia,
de sol a sol a picar,
ben banyada sa camia,
pel marès arrabassar.
Per lo tant, amb simpatia
s'Arenal inaugurarà,
monument on s'hi veuria
el modo de treballar.
Consistia en una roda
de manera intel·ligent,

rodant com a corriola,
l'esforç millor se controla
treure el marès lentament.
Sa memòria guardarà,
testimoni d'aquell temps,
monument al parc urbà,
per sempre recordarà,
l'esforç d'uns homes valents.
Ja diré per acabar,
que molta salut voldria,
pels homes que amb valentia
feren feina cada dia
i ara puguin descansar. Ω